

Департамент освіти

Вінницької міської ради

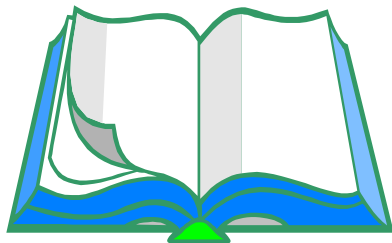
Міський методичний кабінет

*Інформаційно-методичний
вісник*

Джерело

№4 (85)

Грудень 2012 р.

З м і с т

I. Департамент освіти
інформує ...

- ✓ ***Вітання з нагоди Нового року та Різдва Христового*** *стор. 3*
- ✓ Про зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2013 році *стор. 4-5*
- ✓ Терміни проведення ЗНО у 2013 році *стор. 6*

II. Методика. Досвід . . .

- ✓ Творча група психологів

Методи та методики дослідження практичного психолога та соціального педагога особливостей професійного самовизначення юнацтва

стор. 7-22

- ✓ Творча група шкільних бібліотекарів

Шкільна медіатека в сучасному бібліотечному просторі: інновації, реалії та перспективи

стор. 23-27

- ✓ Тарасович Д.П. – вчитель інформатики закладу «НВК: спеціалізована середня загальноосвітня школа I ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов – гуманітарна гімназія №1 ім. М.І. Пирогова ВМР»

Урок інформатики для учнів 11 класу «Поняття моделі даних, бази даних. Поняття і призначення СКБД».

стор. 28-33

- ✓ Балабан Р.А. – методист міського методичного кабінету

Проектна діяльність на уроках фізики (теорія, досвід)

стор. 34-49

- ✓ Сапсай Ю.В. – вчитель фізики закладу «Фізико-математична гімназія №17 ВМР»

Урок фізики для учнів 9 класу «Розв'язування задач на розрахунок електричних кіл»

стор. 50-56

III. Дошкілля в період реформування

- ✓ Білик К.Д. – завідувач дошкільного навчального закладу
№ 23

***Творча група дошкільного навчального закладу
№23 «Берізка». Педагогічний портрет.
(продовження)***

стор.57-65

IV. Юні голоси

- ✓ Шепета Ірина – учениця закладу «НВК: ЗШ I-III ступенів –
гімназії№6 ВМР»

Розгулялась віхола –завія

стор. 66

V. Антологія одного вірша

- ✓ Самаруха О.В. – учитель української мови та літератури
закладу «НВК: ЗШ I-III ступенів – гімназії№6 ВМР»

На обрії зачервонілося якраз

стор. 67

З Новим роком та Різдвом Христовим, шановні освітяни!

Від усього серця вітаю Вас із самими довгоочікуваними і світлими святами - Новим Роком та Різдвом Христовим! Це усіма нами з дитинства улюблені й радісні дні, наповнені світлом свята спільної радості, веселощів, очікування чуда й казки, душевного тепла и надії.

Озирнувшись назад, можна сміливо сказати, що 2012-ий рік був прожитий не дарма. Цей рік був насичений подіями, напруженою працею, глибоким змістом та звершеннями. Він подарував нам радість зустрічей й відкриттів, перемог і досягнень, новий професійний і життєвий досвід.

Напередодні Нового Року прийнято загадувати бажання і вірити, що вони обов'язково здійсняться. Від усієї душі зичу Вам великого людського щастя, міцного здоров'я, добра й радості, вірних друзів та близьких людей поруч.

Бажаю, щоб у новому році Ви зробили все те, про що так давно мріяли. Вірю, що у новому році Ви відчує турботу з боку колег, тепло друзів та близьких. Щастя Вам, міцного здоров'я, здійснення найзаповітніших бажань.

Нехай ці веселі свята принесуть у Ваш дім радість, затишок та добробут, а наступаючий рік стане для нашої рідної України роком миру, злагоди та процвітання.

Нехай Ваші діяння сприяють зростанню народного добробуту й розвитку демократії в Україні. Зичу Вам здоров'я, щастя, бадьорості, успіхів в ім'я держави.

Нехай 2013 рік буде щедрим для Вас на цікаві плани та творчі успіхи, принесе із собою смак нових перемог, впевненість у правильності обраної мети та енергію для її досягнення.

Дякую за плідну співпрацю та сподіваюся на її успішне продовження у наступному році.

З Новим Роком! Гарних свят!

З повагою директор департаменту освіти

В.В. Буняк

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАКАЗ
м. Київ

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
10.09.2012 за № 1558/21870

№ 943 від 23 серпня 2012 року

Про зовнішнє незалежне оцінювання
навчальних досягнень осіб, які виявили бажання
вступати до вищих навчальних закладів України в 2013 році

Відповідно до Указу Президента України від 30 вересня 2010 року № 926 "Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні", постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 року № 1095 "Деякі питання запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти" наказую:

1. Провести в 2013 році зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України, з української мови і літератури, історії України, всесвітньої історії, математики, біології, географії, фізики, хімії, російської мови, світової літератури, однієї з іноземних мов (за вибором): англійської, німецької, французької, іспанської.
2. Надати право кожному зареєстрованому учаснику зовнішнього незалежного оцінювання на складання тестів не більше як із чотирьох навчальних предметів, зазначених у пункті 1 цього наказу.
3. Установити, що в 2013 році результати зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти зараховуються як вступні випробування до вищих навчальних закладів для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста та бакалавра (спеціаліста, магістра медичного та ветеринарного спрямувань).
4. Українському центру оцінювання якості освіти (Зайцева І. П.):
 - 4.1. Забезпечити розроблення та укладення тестів з української мови і літератури, історії України, всесвітньої історії, математики, біології, географії, фізики, хімії, світової літератури, російської, англійської, німецької, французької, іспанської мов.
 - 4.2. Здійснити переклад тестів з історії України, всесвітньої історії, математики, біології, географії, фізики, хімії кримськотатарською, молдовською, польською, російською, румунською, угорською мовами; світової літератури – російською мовою.

I. ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ ІНФОРМУЄ

4.3. Провести роз'яснювальну роботу серед громадськості щодо порядку проведення в 2013 році зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України.

4.4. Подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

5. Департаменту вищої освіти (Коровайченко Ю. М.) до 1 жовтня 2012 року розробити та подати на затвердження проект Умов прийому до вищих навчальних закладів України в 2013 році з урахуванням змін, унесених до переліку предметів, із яких проводиться зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України.

6. Департаменту економіки та фінансування (Даниленко С. В.) під час формування пропозицій щодо фінансування в 2013 році бюджетної програми 2201470 "Здійснення зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти Українським центром оцінювання якості освіти та його регіональними підрозділами" передбачити в повному обсязі видатки на проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України.

7. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

8. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

Д. В. Табачник

I. ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ ІНФОРМУЄ

Терміни проведення ЗНО у 2013 році

Міністерством освіти і науки визначені терміни проведення зовнішнього оцінювання у 2013 р. Про це йдеться у наказі Міністра освіти і науки України Д. В. Табачника № 1297 від 20 листопада 2012 року.

Зовнішнє незалежне оцінювання відбуватиметься в 2013 році після завершення навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

Строки проведення тестувань з усіх предметів:

3 червня	хімія;
5 червня	українська мова і література;
6 червня	українська мова і література;
8 червня	іноземні мови (англійська, німецька, французька, іспанська);
10 червня	російська мова;
12 червня	математика;
13 червня	математика;
15 червня	географія;
17 червня	всесвітня історія;
19 червня	історія України
20 червня	історія України
22 червня	фізика
25 червня	біологія
27 червня	світова література.

Додаткову сесію зовнішнього незалежного оцінювання буде проведено впродовж 4 – 11 липня 2013 року.

З 18 червня до 07 липня 2013 року - оголошення результатів зовнішнього незалежного оцінювання осіб, які пройшли тестування.

З 21 червня 2012 року - розгляд апеляційних заяв щодо результатів зовнішнього незалежного оцінювання.

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

Творча група шкільних психологів та соціальних працівників

Гончаренко С.В. – *практичний психолог закладу «НВК: ЗШ – I-II ступенів-ліцей №7 ВМР»*

1. Музика І.В. – *практичний психолог СЗОШ №3*
2. Клименко Н.А. – *практичний психолог СЗОШ №35*
3. Щорс В.В. – *соціальний педагог ТЛ*
4. Коваль А.В. – *соціальний педагог СЗОШ № 5*

МЕТОДИ ТА МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ТА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ЮНАЦТВА

1 Методика складання особистого професійного плану

Організація психодіагностичного обстеження вимагає від психолога та соціального педагога дотримання ряду принципів роботи (за О.І. Савенковим [4]):

1. Принцип довготривалості. Виявлення здібностей, обдарувань дитини – процес довготривалий, вимагає системності. Жодна найкраща методика, що використовується при визначенні здібностей, інтересів, направленості особистості не може давати 100% достовірний результат. Ось чому дослідження, що проводяться з метою відбору разовим бути не може.

2. Принцип використання тренінгових методів і завдань. Мета тренінгових методик – розвиток. В процесі розвитку можна реалізувати довготривалу діагностику і тим самим зняти психологічну напругу, що виникає при діагностуванні.

3. Принцип комплексності. Обстеження повинно бути всебічним і комплексним. Крім рівня розвитку інтелектуальних здібностей, слід вивчати рівень розвитку творчих здібностей, рівень соціального та фізичного розвитку.

4. Принцип участі різних спеціалістів. У дослідженні повинні брати участь не тільки психологи, але і педагоги і батьки. Погляд на проблему має бути всебічним.

Науковий підхід вимагає дотримання всіх принципів проведення діагностування.

Завдання полягає у тому, щоб допомогти учням дізнатись про свої психологічні особливості, які й забезпечать вибір професії школярем, а саме вивчити:

- психічні прояви властивостей нервової системи;
- схильності, інтереси, пов'язані з вибором професії;
- риси характеру, що проявляються в діяльності інших людей;
- типові та особисті емоційні стани, а також рівень розвитку вольових якостей;
- сформованість інтелектуальних здібностей;
- комунікативні якості особистості, що проявляються в процесі спілку-

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

вання та взаємодії між людьми.

Розглянемо методику складання особистого професійного плану.

Професійний план – це уявлення, образ, тому багато особливостей планів і ходу їхньої побудови залежать від складу розуму і характеру, досвіду людини. Плани в різних людей різні не тільки за змістом, але й за іншими якостями. Вони можуть бути неясними, уривчастими або повними, ясними; стійкими або мінливими, реалістичними або фантастичними. Таким чином, це приблизне уявлення свого майбутнього юнаками та дівчатами. При складанні особистого професійного плану необхідно, щоб учень прагнув до знаходження відповідей на наступні запитання:

- 1 Головна мета (що буду робити, де буду, чого досягну, мій ідеал життя і творчості);
- 2 Шляхи і засоби досягнення найближчих життєвих цілей (вивчення літератури, самоосвіта, вступ до певного навчального закладу);
- 3 Зовнішні умови досягнення цілей (труднощі, можливі перешкоди, можлива протидія тих чи інших людей);
- 4 Внутрішні умови досягнення цілей (свої можливості: стан здоров'я, здібності до навчання, наполегливість, терпіння, схильність до практичної або теоретичної роботи та інші особисті якості, необхідні для навчання і роботи з даної спеціальності);
- 5 Запасні варіанти цілей і шляхів їхнього досягнення на випадок виникнення непереборних труднощів у реалізації основних варіантів.

Завдання: Складіть особистий професійний план

Інструкція. Візьміть чистий аркуш паперу, ручку і дайте відповідь на наступні запитання (поставте номер запитання і одразу ж напишіть відповідь, яка має бути короткою і досить зрозумілою). Відповідайте на кожне запитання 2-3 реченнями у вільній формі.

Запитання:

1. Чи варто в наш час чесно працювати? Чому?
2. Чи потрібно здобувати серйозну професійну освіту, чи можна й так добре прожити? Чому?
3. Чи зміниться щось в Україні на краще? Коли, як Ви вважаєте відбудуться позитивні зміни? Які професії потрібні для України найбільше?
4. Чи багато Ви знаєте професій? Спробуйте протягом 3 хвилин у три колонки написати професії, які починаються на наступні літери (чи зможете Ви за 3 хвилини написати більше 20 професій?):
 - ☐ на літеру «м»;
 - ☐ на літеру «н»;
 - ☐ на літеру «с».
5. Ким би Ви хотіли стати через 20-30 років? Яка Ваша професійна мрія?
6. Назвіть 5-7 основних етапів на шляху до своєї професійної мрії (спробуйте назвати ці етапи конкретніше).

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

7. Наскільки добре Ви знаєте те, що обираєте? Напишіть (за зразком таблиця 2.1) назву обраної Вами професії і той навчальний заклад, де Ви збираєтесь цю професію набути, а нижче – три найнеприємніших особисто для Вас моменти, пов'язані з даною професією і відповідним навчальним закладом (чи добре Ви подумали про те, що Вас чекає?):

Таблиця 1.1 - Зразок відповіді на пункт 7

Професія

☐	_____
☐	_____
☐	_____

Навчальний заклад

1	_____
2	_____
3	_____

8. Хто і що може завадити Вам на шляху до своєї мети (які люди і обставини)?

9. Що ви збираєтесь робити з людьми і обставинами, які будуть проти Ваших професійних намірів і значно ускладнюють реалізацію Ваших планів?

10. Що у Вас самих може завадити при реалізації намічених планів, чи знаєте Ви власні недоліки?

11. Як Ви збираєтесь переборювати власні недоліки і готуватись до професії?

12. Чи є у Вас резервні варіанти на випадок невдачі при реалізації намічених?

Критерії оцінки відповідей:

1 бал – відмова відповідати на запитання (відсутність бажання міркувати на цю тему);

2 бали – чесне визнання у відсутності відповіді або явно помилкова відповідь;

3 бали – відповідь є але дуже неконкретна і не до кінця продумана;

4 бали – конкретна відповідь зі спробою обґрунтування;

5 балів – конкретна і добре обґрунтована відповідь.

2 Ефективне застосування методики опитування щодо визначення професійних переваг

Опитувальник щодо визначення професійних переваг:

Мета: виявлення відношення школяра до різних видів професійної діяльності.

Інструкція: Уважно прочитайте запитання. Знайдіть в аркуші відповідей клітинку з номером і поставте три оцінки в балах відповідними літерами: у – уміння, в – відношення, б – бажання (Таблиця 1.2).

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

Таблиця 1.2 – Таблиця до інструкції опитувальника щодо визначення професійних переваг

Уміння	Відношення	Бажання
Роблю добре – 2	Подобається – 2	Хочу займатися – 2
Роблю посередньо – 1	Байдуже – 1	Байдуже -1
Не виходить - 0	Не подобається - 0	Не хочу - 0

Свої відповіді внесіть у бланк відповідей (Таблиця 1.3). Цифри в бланку позначають номер запитання.

Запитання:

1. Робити виписки, вирізки з різних текстів, збирати і групувати їх за певною ознакою.
2. Виконувати практичні завдання на лабораторних заняттях з фізики (складати і збирати схеми, усувати несправності, розбиратися в причинах дії приладів і т.д.)
3. Тривалий час доглядати за рослинами (поливати, удобрювати, доглядати та ін.)
4. Складати вірші, оповідання, писати реферати, твори, які багато хто визнає цікавими.
5. Надавати посильну допомогу тим, хто її потребує.
6. Спостерігати і вивчати зоряне небо, відвідувати планетарій.
7. Виділяти з тексту основні лінії і складати конспект, план або новий текст.
8. Розбиратись у фізичних процесах, розв'язувати задачі з фізики.
9. Вести регулярні спостереження за рослинами і записувати їх у щоденник.
10. Своїми руками майструвати гарні вироби з дерева та інших матеріалів (бісеру...)
11. Терпляче, без роздратування вчити кого-небудь навіть якщо доводиться повторювати багато разів одне й те саме.
12. Займатись пошуком і вивчати зразки каміння і матеріалів.
13. Легко визначати помилки в письмових роботах з рідної мови.
14. Розбиратися в хімічних процесах, розв'язувати задачі з хімії.
15. Розбиратися в ознаках численних видів рослин.
16. Створювати твори графіки, живопису та скульптури.
17. Часто і довго спілкуватися з різними людьми, і це не набридає.
18. Вести календар погоди, вивчати клімат.
19. На уроках іноземної мови відповідати на запитання, складати і розповідати тексти.
20. Ремонтувати і налагоджувати роботу різних механізмів і приладів (велосипеда, пилососа, праски, світильника та ін.).
21. Присвячувати вільний час спостереженню за тваринами, доглядати за ними.
22. Складати музику, пісні, що мають успіх у однолітків і молодших.
23. Уважно, терпляче, не перебиваючи вислуховувати людей.
24. Дізнаватись про географічні відкриття і подорожі.

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

25. На уроках іноземної мови без особливих труднощів працювати з іноземними текстами.

26. Настроювати і лагодити електронну апаратуру (приймач, магнітофон, телевізор)

27. Регулярно без нагадувань виконувати необхідну роботу по догляду за тваринами (годувати, чистити, лікувати і т. д.)

28. Не соромлячись багатьох глядачів грати різні ролі, наслідувати, зображувати, декламувати.

29. Охоче займатись і захоплювати справою, грою, розповіддю дітям молодшого шкільного віку.

30. Займатись дослідami з хімії.

31. Розв'язувати задачі з математики та інших предметів, де потрібні виведення формул, вирішення теорем, логічне мислення.

32. Ремонтувати замки, крани, меблі, іграшки.

33. Розбиратися в породах і видах тварин (коней, собак, птахів, риб, комах), знати їх зовнішні ознаки та звички.

34. Чітко розрізняти ознаки оригінальності та талановитості в художньому творі (книзі, кінофільмі, картині, скульптурі і т. п.), вміти довести свою думку усно і письмово.

35. Організовувати людей на спільні справи, проведення заходів.

36. Спостерігати і вивчати фізичні явища (тепло, світло, електрику, магнетизм).

37. Уміти застосовувати закони, правила, формули при розв'язуванні різних математичних задач.

38. Виконувати дії, що вимагають гарної координації та вправності рук: працювати на верстаті, швейній машині, робити монтаж і складання виробів з дрібних деталей.

39. Одразу помічати найменші зміни в зовнішньому вигляді або поведінці тварин або рослин.

40. Грати на музичних інструментах, публічно виконувати пісні, танці.

41. Виконувати роботу, що вимагає обов'язкових контактів з різними людьми.

42. Дізнаватися про гідротехнічні споруди (ГЕС, канали, мости, греблі).

43. Виконувати різні підрахунки і розрахунки, виводити з них різні закономірності та висновки.

44. Самостійно придумувати і конструювати різні вироби з типових деталей та вузлів.

45. Читати наукову літературу, слухати лекції й доповіді з біології, анатомії, ботаніки, зоології.

46. Створювати на папері й у натурі нові, оригінальні моделі одягу, зачісок, прикрас, інтер'єри приміщень та ін. предмети.

47. Впливати на людей: переконувати, вирішувати суперечки.

48. Дізнаватись про космічні дослідження, польоти космонавтів, відкриття

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

в космосі.

49.Складати і малювати схеми, креслення, карти.

50.Виконувати завдання, в яких потрібно подумки уявляти розташування фігур, предметів та їхні частини у просторі.

51.Постійно займатись в біологічних гуртках, на біостанції, у зоопарку, розпліднику.

52.Швидше і частіше за інших помічати у звичайному нові, дивні, незвичайні та прекрасні сторони і риси.

53.Співпереживати різним людям, розуміти їхній стан.

54.Розбиратися у властивостях різних матеріалів для виготовлення моделей, іграшок .

55.Акуратно і безпомилково виконувати «паперову роботу»: писати, складати документи, вираховувати, перевіряти.

56.Вибирати найбільш раціональний спосіб вирішення завдань – технічний, математичний, логічний.

57.Переборювати труднощі при роботі з тваринами та рослинами: фізичну роботу, бруд, неприємний запах, погану погоду і т.д.

58.Наполегливо, терпляче повторювати і доводити до досконалості створюваний або виконуваний витвір.

59.Говорити, повідомляти що-небудь, викладати свої думки вголос слухачам.

60.Займатись практичними роботами з географії та землевпорядження: вимірами на місцевості, плануванням, складанням карт, роботою з атласами.

Обробка отриманих результатів:

Знаходимо суму вмінь, відношення до професії і бажання за кожною з п'яти вертикальних стовпчиків. Ці суми записуємо вниз таблиці. Потім отримані результати переносимо на полігон професійних переваг. Ціна одного розподілу на променях шестикутника дорівнює 4 балам. Позначимо на кожному промені точкою суму балів з таблиці професійних переваг. Кожний промінь відповідає певному типу професій. Отримані точки з'єднуємо лініями.

Після закінчення роботи необхідно проаналізувати і обговорити полігон професійних переваг (Рис. 1) з кожним школярем індивідуально. На ньому чітко видно уміння, відношення, бажання кожної дитини займатися роботою, що пов'язана зі знаковою системою, технікою, живою та неживою природою, художнім образом, людиною.

Таблиця 1.3 - Бланк відповідей опитувальника щодо визначення професійних переваг, в якому У – уміння, В – відношення, Б – бажання

Прізвище,

ім'я _____

Група _____ Дата _____

Прізвище, ім'я	ЗС	Т	ЖП	ХО	Л	НП
	У., В., Б.	У., В., Б.	У., В., Б.	У., В., Б.	У., В., Б.	У., В., Б.

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

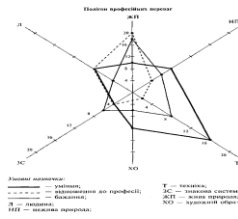

Рис. 1 - Полігон професійних переваг

3 Використання класифікатору професій і опитувальника (за методикою Дж.Голланда)

Особистість – це людина як носій соціальних (тих, що формуються і проявляються в спілкуванні) якостей. Якщо людина зацікавлена роботою, то вона зачепила її особистість. А зачепить тоді, коли вона відповідає його особистим якостям. Такі якості особистості, як інтереси і життєві цінності, справляють великий вплив на те, як людина реалізує себе в професії. Люба професія вимагає роботу в певній області, де затребуваним виявляється конкретний набір таких якостей. По цим характеристикам виділяють шість груп професій і відповідно їм типів професійної направленості особистості.

Ця відома методика Дж.Голланда дозволяє практичному психологу комплексно розглянути професійні здібності старшокласників, виявити до якої із груп професій вони належать і відповідно порекомендувати їм певні спеціальності [1, 2].

Розглянемо класифікатор професій і опитувальник «Вибір професії» Дж.Голланда.

Інструкція. Відзначте знаком «+» ті види діяльності, які Вам хотілося б виконати. Працюйте послідовно за напрямками і розділами. Після закінчення роботи з кожного розділу підрахуйте кількість «+», суму «+» запишіть у спеціальний бланк.

Напрямок 1. Хотіли б Ви:

Розділ А

1. Ремонтувати електричні прилади?
2. Ремонтувати автомобіль?
3. Лагодити механічні прилади?
4. Виготовляти вироби з дерева?
5. Водити вантажівку або трактор?
6. Працювати на верстаті з обробки металу?
7. Займатися зі старою машиною або мотоциклом?
8. Пройти курс навчання в цеху?
9. Пройти курс креслення?
10. Пройти курс столярної справи?
11. Пройти курс автомеханіки?

Розділ Б

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

1. Читати наукові книги та журнали?
2. Працювати в лабораторії?
3. Працювати над науковим проектом?
4. Будувати моделі ракет?
5. Працювати з хімічними реактивами?
6. Самостійно читати наукову літературу?
7. Вирішувати математичні і шахові завдання?
8. Вивчати фізику?
9. Вивчати біологію?
10. Вивчати геометрію?

Розділ В

1. Робити начерки, малювати, писати фарбами?
2. Ходити в театри (на п'єси)?
3. Проектувати будівлі або моделі?
4. Грати в ансамблі, естрадному або симфонічному оркестрі?
5. Грати на музичному інструменті?
6. Ходити на репетиції, концерти або мюзикли?
7. Читати популярну літературу?
8. Робити портрети або фотографії?
9. Читати і писати вірші?
10. Читати п'єси?
11. Брати уроки з мистецтва?

Розділ Г

1. Писати листи друзям?
2. Відвідувати церковну службу?
3. Бути членом громадських організацій, клубів?
4. Допомогати іншим вирішувати особисті проблеми?
5. Доглядати за дітьми?
6. Ходити на вечори?
7. Танцювати?
8. Читати книги з психології?
9. Відвідувати збори і конференції?
10. Заводити нових друзів?

Розділ Д

1. Впливати на інших?
2. Продавати що-небудь?
3. Обговорювати політику?
4. Організовувати власну справу?
5. Відвідувати конференції?
6. Виступати з лекціями та бесідами?
7. Бути членом правління якої-небудь організації?
8. Керувати діяльністю інших?
9. Керувати групою для досягнення певної мети?

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

10. Брати участь у політичній кампанії?

Розділ Е

1. Тримати свій стіл і кімнату в порядку?
2. Друкувати папери і листи для себе та інших?
3. Додавати, віднімати, множити і ділити числа?
4. Комерцією або бізнесом?
5. Працювати на машинах для цілей бізнесу?
6. Вести чіткий облік витрат?
7. Пройти комп'ютерні курси?
8. Пройти курс бізнесу?
9. Пройти курс бухгалтерської справи?
10. Пройти курс комерційної математики?
11. Вести документацію?
12. Писати ділові папери?

Напрямок II. Чи вмієте (або знаєте) Ви:

Розділ А

1. Користуватися електричними інструментами в столярній майстерні, токарським, шліфувальним верстатом?
2. Користуватися вольтметром?
3. Установити карбюратор?
4. Працювати з електроустаткуванням: свердлильним пресом, шліфувальним верстатом, швейною машиною?
5. Обновити меблі і дерев'яні вироби?
6. Читати креслення?
7. Зробити нескладний ремонт електроприладів?
8. Ремонтувати (лагодити) меблі?
9. Робити креслення?
10. Зробити нескладний ремонт водопроводу?

Розділ Б

1. Як працює електронна лампа?
2. Можете назвати три продукта, багаті на білок?
3. Розумієте, що означає «напіврозпад радіоактивного елемента»?
4. Користуватися логарифмічного лінійкою?
5. Ділити і множити на логарифмічній лінійці?
6. Користуватись мікроскопом?
7. Можете знайти і пізнати на небі три сузір'я?
8. Можете описати функцію білих кров'яних тілець?
9. Можете пояснити найпростіші хімічні формули?
10. Розумієте, чому штучні супутники не падають на землю?
11. Брати участь в науковій виставці чи конкурс!?

Розділ В

1. Грати на музичному інструменті?
2. Брати участь у хоровому співі на два або чотири голоси?

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

3. Бути солістом?
4. Грати в різних п'єсах?
5. Читати та інтерпретувати прочитане?
6. Танцювати сучасні танці і балет?
7. Схоже малювати людей?
8. Писати картини і ліпити скульптури?
9. Робити вироби з кераміки?
10. Конструювати одяг, меблі, писати плаката?
11. Писати оповідання або вірші?

Розділ Г

1. Добре пояснювати іншим що-небудь?
2. Брати участь у благодійній діяльності?
3. Співпрацювати з іншими?
4. Розважати людей старших за себе?
5. Бути гарним господарем (господаркою)?
6. Навчати дітей?
7. Організовувати розважальну програму для святкового вечора?
8. Допомогти людям, які пригнічені або в біді?
9. Надавати допомогу хворим у лікарні та вдома?
10. Планувати суспільну роботу в школі?
11. Розбиратися в людях?

Розділ Д

1. Бути обраним на різні посади в школі?
2. Керувати роботою інших?
3. Мати незвичайну енергію та ентузіазм?
4. Змусити інших робити так, як хочете?
5. Вважати себе гарним торговцем?
6. Входити до складу групи, що зверталася зі скаргами?
7. Маєте нагороди за роботу як організатор?
8. Організувати клуб, організацію або групу за інтересами?
9. Організувати справу?
10. Стати щасливим лідером?
11. Добре сперечатися?

Розділ Е

1. Друкувати 40 слів за хвилину?
2. Працювати на копіру вальній і множній машині?
3. Зайнятися стенографією?
4. Підшивати кореспонденцію та інші папери?
5. Працювати в конторі?
6. Користуватися бухгалтерськими комп'ютерними програмами?
7. За короткий час виконати багато паперової роботи?
8. Користуватися обчислювальною технікою?
9. Користуватись обладнанням для переробки інформації?

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

10. Заповнити в бухгалтерській книзі дебет і кредит?

11. Вести точний облік платежів і проданих речей?

Напрямок III. Чи подобаються Вам наступні професії?

Розділ А

1. Авіамеханік
2. Фахівець із риби та диких тварин.
3. Автомеханік.
4. Тесля.
5. Екскаваторник.
6. Топограф.
7. Інспектор з будівництва.
8. Радист.
9. Робітник бензоколонки.
10. Лісоруб.
11. Водій міжміського автобуса.
12. Інженер по тепловозах.
13. Машиніст (верстатник).
14. Електрик.

Розділ Б

1. Метеоролог.
2. Біолог.
3. Астроном.
4. Лаборант медичної лабораторії.
5. Зоолог.
6. Хімік.
7. Учений - дослідник.
8. Автор наукових статей.
9. Редактор наукового журналу.
10. Геолог.
11. Ботанік.
12. Науковець.
13. Фізик.
14. Антрополог

Розділ В

1. Поет.
2. Диригент
3. Автор п'єс
4. Письменник
5. Музикант
6. Комерційний художник
7. Вільний, незалежний письменник
8. Музичний аранжувальник
9. Художник-портретист

10. Естрадний співак
11. Скульптор
12. Драматург
13. Художник-мультиплікатор

Розділ Г

1. Соціолог
2. Викладач вищої школи
3. Інспектор у справах неповнолітніх
4. Логопед
5. Консультант з питань шлюбу
6. Директор школи
7. Психолог у клініці
8. Учитель природничих наук
9. Соціальний працівник
10. Директор молодіжного табору
11. Особистий адвокат
12. Фахівець з профорієнтації
13. Лікар

Розділ Д

1. Маклер
2. Менеджер
3. Завідувач рекламою
4. Представник промисловців
5. Продюсер телебачення
6. Директор готелю
7. Представник ділових кіл
8. Директор ресторану
9. Конферансьє
10. Продавець
11. Агент з нерухомості
12. Крупє
13. Спонсор спорту
14. Управляючий торгівлею

Розділ Е

1. Бухгалтер
2. Викладач бізнесу
3. Контролер бюджету
4. Головний бухгалтер
5. Фахівець з кредиту
6. Діловод
7. Касир у банку
8. Податковий інспектор
9. Завідувач архівом

10. Оператор обладнання
11. Фінансист
12. Оцінювач у ломбарді
13. Працівник, що складає платіжну відомість
14. Ревізор банку.

4 Використання тесту для визначення професійних схильностей юнацтва

Тест «Чи знаєте Ви про свої професійні схильності?»

Інструкція. Кожне запитання тексту містить дві відповіді. Свої відповіді оцініть балами від 0 до 3 і внесіть їх у бланк відповідей (Таблиця 1.4).

1. Якщо Ви згодні з висловлюванням «а», але не згодні з висловлюванням «б», то у відповідну клітинку «а» внесіть цифру «3», а в клітинку «б» - «0».

2. Якщо Ви згодні з варіантом «б», але не згодні з варіантом «а», то в клітинку «а» впишіть «0» балів, а в клітинку з «б» - «3».

3. Якщо Ви віддасте незначну перевагу висловлюванню «а» у порівнянні з «б», то у клітинку «а» впишіть 2 бали, а в клітинку «б» - 1.

4. Якщо Ви віддасте незначну перевагу висловлюванню «а» у порівнянні з «б», то у клітинку «а» впишіть «1», а в «б» - 2 бали.

Запитання:

1. *Деякі люди вважають, що важливіше:*
 - а) багато знати;
 - б) створювати матеріальні блага.Хто, по – Вашому, має рацію?
2. *Що Вас більше приваблює при читанні книг?*
 - а) Прекрасний літературний стиль?
 - б) Яскраве зображення хоробрості героїв.
3. *Яка винагорода Вас би більше втішила?*
 - а) За науковий винахід;
 - б) за суспільну діяльність.
4. *Якби Вам видалася можливість зайняти певну посаду, яку б ви обрали?*
 - а) Директора фірми;
 - б) головний інженер заводу.
5. *Яка, на Ваш погляд, галузь діяльності в майбутньому матиме найбільше значення?*
 - а) фізика,
 - б) фізична культура.
6. *Якби Ви стали директором школи, на що б звернули більшу увагу?*
 - а) На створення необхідних зручностей (зразкова їдальня, кімната відпочинку і т.д.)
 - б) на згуртування шкільного колективу.
7. *Уявіть, що Ви перебуваєте на виставці. Що Вас найбільше приваблює в експонатах?*

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

- а) Їхній зовнішній вигляд (колір, форма);
 - б) їхнє внутрішнє влаштування (як і з чого зроблені).
8. *Які риси характеру людини Вам найбільше подобаються?*
- а) Мужність, сміливість, витривалість;
 - б) дружелюбність, чуйність.
9. *Уявіть, що Ви професор університету. Якому б предмету Ви віддали перевагу у вільний від роботи час?*
- а) Заняттям з літератури;
 - б) дослідам з фізики, хімії.
10. *Уявіть, що у Вас є можливість здійснити подорож у різні країни. У якості кого б Ви охочіше поїхали?*
- а) Як відомий спортсмен на міжнародні змагання;
 - б) як відомий фахівець із зовнішньої торгівлі з метою закупівлі необхідних товарів для країни.
11. *У газеті дві статті різного змісту. Яка з них викликала б у Вас більшу зацікавленість?*
- а) Стаття про машину нового типу;
 - б) стаття про наукову теорію.
12. *Якби у Вашій школі була можливість відвідувати один із гуртків, то який би це був гурток?*
- а) технічний;
 - б) музичний.
13. *Як Ви вважаєте, на що слід було б у школі звернути більшу увагу?*
- а) На успішність, тому, що це необхідно для майбутнього учнів;
 - б) на спорт, тому, що це потрібно для зміцнення їхнього здоров'я.
14. *Які журнали Ви б з більшим задоволенням читали?*
- а) Науково-популярні;
 - б) літературно-художні.
15. *Яка з двох робіт на свіжому повітрі Вас більше б приваблювала?*
- а) Робота з машинами;
 - «ходяча» робота (лісник, агроном).
16. *Яке, на Ваш погляд, завдання школи є важливішим?*
- а) Підготувати учнів до практичної діяльності;
 - б) підготувати їх до роботи з людьми.
17. *Що по-вашому, є найважливішим для людини?*
- а) Створювати собі зручний побут;
 - б) займатись творчістю, залучатися до мистецтва.
18. *Для благополуччя суспільства необхідні:*
- а) правосуддя;
 - б) вивчення поведінки людини.
19. *Що, на Ваш погляд, важливіше для майбутнього людства? Що принесе суспільству більше користі?*
- а) Турбота про добробут громадян;

ІІ. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

б) вивчення поведінки людей.

20. Служба побуту робить людям різні послуги (виготовляє взуття, шие одяг та ін.). Чи вважаєте Ви необхідним:

а) далі розвивати цю галузь, щоб всебічно обслуговувати людей;

б) краще створити таку техніку, якою можна було б самим користуватися в побуті?

21. Які лекції Ви слухали б з великим задоволенням?

а) Про видатних учених;

б) про видатних художників.

22. Якого характеру наукову працю Ви би обрали?

а) Роботу з книгами в бібліотеці;

б) роботу на повітрі в експедиції.

23. Що б Вас більше зацікавило в пресі?

а) Повідомлення про виграш у лотереї;

б) повідомлення про художню виставку, що відбулася.

24. Якби перед Вами постав вибір, якій професійній діяльності Ви б віддали перевагу:

а) роботі, пов'язаній з рухом;

б) роботі малорухомій, але пов'язаній зі створенням нової техніки?

Таблиця 1.4 - Бланк відповідей тесту «Чи знаєте Ви про свої професійні схильності?»

А	Б	В	Г	Д	Е
1а	3б	1б	2а	2б	4б
3а	4а	7б	7а	5б	6а
5а	6б	11а	9а	8а	10б
9б	8б	12а	12б	10а	17а
11б	13а	15а	14б	13б	18а
14а	16б	16а	17б	15а	19а
21а	19б	18б	21б	22б	20а
22а	20б	24б	23б	24а	23а

Обробка результатів:

Підрахуйте суму балів за кожним з вертикальних стовпчиків і отримані значення внесіть у нижній рядок.

Показники у стовпчиках відповідають таким схильностям:

1 А – до розумових видів робіт;

2 Б – до роботи з людьми;

3 В до роботи на виробництві;

4 Г – до естетичних видів діяльності;

5 Д – до рухливих видів діяльності;

6 Е – до планово-економічних видів робіт.

Є.А.Клімов описав ситуації профконсультаційної практики, які зустрічаються найчастіше:

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

1) той, хто обирає професію, добре орієнтується у світі професій, обрав свою професію у відповідності до своїх інтересів, схильностей, здібностей, має уявлення про шляхи одержання професії, але звертається до профконсультації для підтвердження правильності свого вибору;

2) той, хто обирає професію, має одразу кілька варіантів професійного плану і не знає, який навчальний заклад обрати;

3) конфліктна ситуація, коли професійний план викликає розбіжності або внутрішні (недооцінювання себе, завищений рівень домагань), або зовнішні (конфлікт з батьками, вчителями);

4) той, хто обирає професію, не має професійного плану, не впевнений у собі, однак проявляє виражені схильності до певного виду діяльності;

5) випускник не має ані чітко вираженого професійного плану, ні схильностей до якогось виду діяльності («нульова» ситуація).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Становська З.Л. Рефлексивні компоненти професійного самовизначення старшокласників. Автореферат кандидатської дисертації. – К.: Вид-во АПН України, 2005. – 68 с.
2. Татенко О.С. Профорієнтаційна робота в школі.- К.: Т-во “Знання”, 1982. – 16 с.
3. Туріщева Л.В. Психологічне супроводження профільного навчання. –Х.: Вид. група «Основа», 2007. -144 с. –(Серія « Профільне навчання»).
4. Уніат С., Комінко С. Вибір професії або задача з багатьма невідомими. – Тернопіль: Підручники і посібники, 1997. – 86 с.
5. Федоришин Є.О., Карпиловська С.Я. та ін. Система профінформаційної роботи із старшокласниками.- К.: Рад. школа, 1988.- 178с.

Творча група шкільних бібліотекарів

Кирилова С.М, зав. бібліотекою ЗОШ №22;

Чебишева Л.Д., зав. бібліотекою СЗШ №34;
Бернацька Г.М., зав. бібліотекою ЗОШ №15;
Дудник Н.М., зав. бібліотекою ЗОШ №2;
Іванова Н.Ю., зав. бібліотекою ЗОШ № 13;
Шмоняк С.Ф., зав. бібліотекою ЗОШ № 4

ШКІЛЬНА МЕДІАТЕКА В СУЧАСНОМУ БІБЛІОТЕЧНОМУ ПРОСТОРІ: ІННОВАЦІЇ, РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Національною доктриною розвитку освіти України у ХХІ сторіччі пріоритетним шляхом розвитку освіти визначено формування високого рівня інформаційної культури кожного члена суспільства, упровадження сучасних інформаційних технологій у практику навчально-виховного процесу, що передбачає обов'язкову комп'ютеризацію освіти. В даний час в Україні йде становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий інформаційно-освітній простір. Шкільна ж бібліотека як невід'ємна структурна складова навчального закладу є безпосереднім учасником навчально-виховного процесу і разом зі школою проходить непростий шлях реформ. Тому такі поняття як модернізація, інноваційний підхід є тими реаліями, навколо яких будується повсякдення робота шкільного бібліотекаря.

Модернізація бібліотеки передбачає в тому числі й активне застосування інформаційно-комунікативних технологій. Оснащення комп'ютерною технікою бібліотек освітніх закладів, наявність сучасних програмних засобів безперечно дозволяє по-новому підійти до організації бібліотечних процесів. Якщо ще декілька років тому питання застосування персонального комп'ютера в роботі шкільного бібліотекаря зводилося до використання його (ПК) в якості друкарської машинки, то сьогодні комп'ютеризація шкільних бібліотек міста, підключення їх до мережі Інтернет, наявність сторінок «Шкільна бібліотека» на Web-сайтах навчальних закладів та персональної електронної пошти створили реальні умови для трансформації шкільних бібліотек у медіатеки.

Термін «медіатека» пов'язаний, перш за все, зі збагаченням видової структури бібліотечних фондів електронними носіями інформації – мультимедіа, а саме: колекції зображень, текстів і даних, що супроводжуються звуком, відео, анімацією та іншими аудіовізуальними ефектами, враховуючи інтерактивний інтерфейс та інші механізми управління, та, по-друге, з новими формами обслуговування учасників навчально-виховного процесу.

Шкільні бібліотеки тільки-но розпочинають свою діяльність в цьому напрямку, бібліотекарі шукають нові підходи щодо покращення інформаційного обслуговування, адже чудово усвідомлюють, що переваги медіатеки для користувачів суттєві. Це:

- використання безмежних документальних ресурсів (тільки інформаційні ресурси мережі Інтернет сьогодні складають понад 10 мільярдів документів (веб-сторінок), до яких практично можливий вільний доступ користувача;

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

- якісно нове забезпечення умов роботи для кожного відвідувача. У медіатеці відвідувач залучається до нової для нього самостійної діяльності з отримання різних видів інформації (вербальної, образної, текстової, слухової, графічної) за короткі проміжки часу;
- змога скористатися різними інформаційними засобами для створення творчих продуктів у процесі навчальної діяльності, організація корпоративної або власної веб-сторінки з будь-якої теми;
- участь у он-лайн конференціях, форумах, диспутах;
- збільшення питомої ваги самостійності користувача у виборі джерел та організації власної навчальної діяльності.

Звісно, створення медіатеки як багатофункціонального структурного підрозділу на базі шкільної бібліотеки неможливе без підтримки як адміністрацією закладу, так і всього колективу вчителів та учнів-активістів. Слід зазначити, що шляхи організації медіатеки досить різноманітні. Ми бачимо такі основні етапи створення шкільної медіатеки:

1. Опрацювання і вивчення матеріалів щодо сучасних бібліотек зарубіжжя;
2. Постановка цілей та задач майбутньої медіатеки;
3. Розробка плану її створення;
4. Встановлення пріоритетів інформаційним потокам;
5. Створення бібліографічних баз даних;
6. Наповнення медіа ресурсами фондів центру;
7. Проведення Інтернету;
8. Створення сітки, яка дає можливість з будь-якого комп'ютерного класу знайти інформації з бібліотечно-інформаційного центру;
9. Початок обслуговування користувачів центру за новими правилами та стандартами.

Суттєва ланка роботи медіатеки – створення її довідково-бібліографічного апарату (ДБА). ДБА має відображати всі види носіїв інформації, що безпосередньо наявні у фонді, а також його внутрішні та зовнішні віртуальні ресурси, і формуватися на двох рівнях: бібліотечному, тобто картки з бібліографічним описом друкованих документів медіатеки заносять у загальні каталоги в залежності від їх змісту, і ДБА, що відображатиме всі види документів, які складатимуть її фонд. Функції ДБА медіатеки:

- інформаційна (відображає наявність конкретного документа у фонді);
- адресна (відображає місцезнаходження цього документа);
- ціннісно-орієнтуюча (підбір джерел за певною темою, проблемою).

Вимоги до ДБА:

- повнота і адекватність фонду;
- розкриття фонду в різних аспектах, відповідність бібліографічного опису документів існуючим стандартам;
- своєчасне поповнення і редагування (поточне, планове);

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

- взаємозв'язок складових ДБА медіатеки між собою та їх зв'язок із ДБА бібліотеки;
- доступність для користувачів.

Склад ДБА: тематична картотека, алфавітно-видові картотеки, ДБА віртуального ресурсу. Тематична картотека створюється на основі аналітичного опису і повинна розкрити фонд з точки зору його змісту, незалежно від того, на якому із носіїв знаходиться інформація. Формується на основі розробленого рубрикатора. Бібліографічний опис документів, що мають політематичний зміст, дублюється в усіх необхідних рубриках тематичної картотеки. Алфавітно-видова картотека відображає документ у цілому. Її функція – розкрити фонд медіатеки з усіма видами недрукованих носіїв інформації, що входять до його складу: CD/DVD, віртуальними ресурсами тощо.

Всередині кожного виду документи мають бути розташовані за алфавітом назв. Дублювання бібліографічного опису у цій картотеці не передбачається.

Віртуальний довідково-бібліографічний апарат складається з посилань, наприклад, на веб-сайти бібліотек, навчальних закладів, музеїв, мистецьких, інформаційних центрів, електронні адреси з довідковими, повнотекстовими, бібліографічними джерелами, електронними підручниками, енциклопедіями, словниками тощо, які знаходяться за межами даної бібліотеки. Використовується в режимі віддаленого доступу і є доповненням до традиційного ДБА.

Доцільно в рамках медіатеки створювати також свої електронні бази даних. Систематизація усієї наявної в бібліотеці інформації шляхом створення електронних каталогів навчальної, художньої, методичної літератури дозволить у подальшому максимально полегшити бібліотекарю пошук необхідних джерел і покращити обслуговування користувачів. Для шкільних медіатек насамперед це створенням електронних бази підручників.

Розглянемо це питання детальніше. Роботу над її створенням більшість наших бібліотекарів розпочали ще у 2010 році. Наведемо приклад електронного каталогу підручників на базі програми Microsoft Excel.

Такий каталог може активно використовуватися у повсякденній роботі. Він має містити детальну інформацію про всі наявні в бібліотеці підручники (відомості про автора, ціну, номер та дату документу, за яким підручник надійшов, рік видання тощо). Для зручності електронну книгу каталогу слід розбити на 11 аркушів, на кожному з яких розташувати інформацію про підручники окремого класу. Така структура каталогу зручна для повсякденної роботи. За допомогою фільтрації та сортування швидко та без зусиль можна отримувати необхідні дані про будь-який підручник чи їх сукупність. Такий каталог незамінний для складання звітів, формування замовлень, адже фонди підручників шкільних бібліотек нараховують десятки тисяч екземплярів навчальної літератури, тож, працюючи з такими цифрами, без автоматизації підрахунків не обійтись. Каталог же поєднує в собі як пошукові, так і розрахункові функції.

Але для швидкого отримання інформації про підручники у будь-якому розрізі такого каталогу недостатньо. Наприклад, якщо нам треба дізнатися, скі-

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

льки підручників з математики для початкової школи надійшло у період, скажімо, з березня 2004 року по вересень 2012 року, ми змушені будемо отримувати потрібні дані у декілька етапів. Легко справитися зі складним пошуком програма управління базами даних, зокрема *Microsoft Access*. Саме в цій програмі доречно створити ще один електронний каталог підручників. Завдяки спроможності програм пакету до взаємного обміну даними, дані з таблиці Excel можна перенести до файлу програми Access. Для виконання пошуку інформації, який містить багато умов, в такій базі достатньо просто скласти відповідний запит і програма миттєво видасть необхідні дані. Але цим можливості програми не вичерпуються. Access – це потужна система для управління складними багатокomпонентними базами, яка дозволяє повністю автоматизувати робоче місце бібліотекаря. Фактично, грамотно створена, продумана за структурою база даних дозволяє вести всю документацію, підтримувати базу читачів, здійснювати в кінці року їх автоматичне переведення з класу до класу, виконувати пошук літератури за назвою, ключовим словом тощо, проводити списання, готувати звіти для адміністрації, довідки для вчителів-предметників та виконувати ряд інших операцій.

Важливим напрямом роботи медіатеки є популяризація і стимулювання серед юних користувачів за допомогою Інтернет-технологій читання художніх, науково-популярних книг. Першим кроком на цьому шляху наша творча група бачить створення власної сторінки шкільної бібліотеки на сайті школи і заповнення її корисною для читачів інформацією, мультимедійними презентаціями різного характеру тощо. Користувачі сайту і читачі матимуть змогу залишити свої враження від прочитаних книг у віртуальній «Книзі відгуків», тим самим привертатимуть увагу до книг та інших друкованих видань, сприятимуть їхній прочитуваності. Вчителі ж зможуть ознайомитись із новинками методичної літератури та користуватимуться цікавими посиланнями на освітні сайти і електронні бібліотеки. Також за допомогою Інтернету молоді бібліотекарі можуть здобувати корисний досвід у старших колег, обмінюватись методичними надбаннями, знаннями і вміннями грамотно організувати навчально-виховний процес. Саме так активно використовується сторінка шкільної бібліотеки в ФМГ-гімназії №17 м. Вінниці. Поступово долучаються до цієї діяльності й інші шкільні бібліотеки Вінниці, зокрема є своя сторінка у шкільної бібліотеки на сайті школи №10. Грамотне ведення електронної сторінки неабияк сприятиме впровадженню книги та читання серед сучасної молоді. Постійно поновлювана сторінка може надати ідеї та інформацію набагато більшій кількості людей, ніж традиційні масові заходи.

Пропонуємо такі форми роботи для заохочення читання через електронні сторінки шкільних медіатек:

- електронна виставка;
- «Книга дня»;
- електронний огляд;
- електронний рекомендований перелік літератури;

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

- поради однолітків;
- нові надходження до бібліотеки;
- путівник по фондах бібліотеки;
- конкурси тощо.

Наприклад, форма роботи, яка не вимагає багато часу, але дозволяє постійно оновлювати інформацію на сторінці та допускає використання багатьох варіантів – «Книга дня». Суть її в тому, що кожного дня на електронній сторінці викладається нова книга (сканована ілюстрація обкладинки) із стислим змістом.

- На електронній сторінці викладається нова книга (сканована ілюстрація обкладинки) із запрошенням написати відгук усім бажаючим.
- На електронній сторінці викладається нова книга (сканована ілюстрація обкладинки) із запрошенням до конкурсу на кращий відгук по книгу.
- На електронній сторінці викладається нова книга (сканована ілюстрація обкладинки) із стислим змістом та посиланням на текст книги в електронній бібліотеці.
- На електронній сторінці викладається нова книга (сканована ілюстрація обкладинки) із запрошенням до її обговорення на форумі чи блозі бібліотеки.

Одна з ідей щодо популяризації читання – створення розділу з умовною назвою «Канапа, або між нами, читачами». Тут можна радити книги для читання, обговорювати прочитане, ділитися думками про художні твори, авторів, викладати для прочитання власні твори тощо.

Безперечно, участь у роботі шкільного сайту дає шкільному бібліотекарею змогу популяризувати роботу медіатеки, здійснювати рекламу своїх документальних фондів, інформаційних можливостей, індивідуальної, групової та масової роботи, послуг, нових надходжень, проектів. 7

Нами були розглянуті лише деякі ланки роботи шкільної медіатеки. Насправді її можливості як сучасного центру інформаційної служби набагато більші. Створення потужної шкільної медіатеки – справа тривала і потребує матеріальних витрат та творчості всього колективу навчального закладу. Головним принципом її роботи повинно стати сприяння пошуку гармонії між новими формами доступу до інформації, знань, з одного боку, і гуманістичними основами бібліотечної справи і спрямованістю шкільної бібліотеки на формування моральних якостей через популяризацію друкованого слова, читання кращих творів вітчизняної та світової літератури – з іншого.

Тарасович Дар'я Петрівна – вчитель інформатики закладу «НВК: спеціалізована середня ноосвітня школа I ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов – гуманітарна гімназія №1 ім. М.І.

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

Пирогова»

ПОНЯТТЯ МОДЕЛІ ДАНИХ, БАЗИ ДАНИХ. ПОНЯТТЯ І ПРИЗНАЧЕННЯ СКБД

Мета:

сформувати:

- поняття моделі даних;
- поняття бази даних;
- поняття систем керування базами даних;

розглянути:

- види систем керування базами даних;
- призначення й можливості систем керування базами даних;

формувати:

- інформаційну культуру учнів;
- навички роботи з ПК.

Тип уроку: формування і комплексне застосування знань, умінь та навичок.

Обладнання та наочність: дошка, комп'ютер, презентація «Бази даних. СУБД», інструкції з ТБ в комп'ютерному кабінеті.

Програмне забезпечення: MS Access.

Базові поняття й терміни: модель даних, база даних, система керування базами даних.

ХІД УРОКУ

На дошці – епіграф до уроку:

«Зібратися разом – це початок,
триматися разом – це прогрес,
працювати разом – це успіх».

(Генрі Форд, американський підприємець)

Тож спробуємо сьогодні попрацювати разом з вами так, щоб хоча б в межах невеличкого проміжку часу – уроку – досягти певного успіху у спільній роботі.

I. Організаційний етап

Сприяти психологічному настрою учнів (проговорювання)

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

Сьогодні чудовий день у моєму житті. Я готовий до нових відкриттів і роздумів. Цей урок я проживу красиво і успішно. Я вірю у мій успіх. Зараз, у цю мить, я бажаю успіхів усім людям.

Учитель. Тема, яку ми розпочинаємо вивчати, має назву «Бази даних. Системи керування базами даних». На вивчення цієї теми за програмою відведено 9 годин.

На уроках ми вивчатимемо теоретичний матеріал, виконуватимемо різноманітні практичні завдання. У результаті ви повинні набути певні знання, вміння та навички.

II. Актуалізація опорних знань

Фронтальне опитування

1. Пригадайте, що таке база даних (список) в електронній таблиці?
2. Наведіть приклади баз даних. *Приклади: телефонний довідник, бібліотечний каталог, прайс-лист.*
3. Що називають полем, записом у базі даних?
4. Які основні завдання виконують над базами даних в електронній таблиці?
5. Як виконати пошук потрібних даних?

III. Мотивація навчальної діяльності

Учитель.

Ви вже вмієте працювати з такими прикладними програмами, як системи обробки текстів, графічні редактори, табличні процесори. Кожну з цих програм призначено для вирішення певного кола завдань. Основне завдання, яке зручно виконувати в середовищі ТП - це оперування наборами однотипних об'єктів, поданих у вигляді таблиць, наприклад список учнів класу або розклад руху транспорту. Ми можемо сортувати такі набори, фільтрувати їх, обчислювати підсумкові характеристики, застосовувати функції для автоматичної вибірки даних.

Однак, в табличному процесорі дані зручно обробляти, лише в тих таблицях, які не пов'язані одна з одною. Для зберігання і обробки кількох взаємопов'язаних таблиць використовують інший інструмент - СКБД.

IV. Вивчення нового матеріалу (евристична бесіда)

План вивчення теми

1. Основні поняття бази даних (БД).
 - Предметна область.
 - Об'єкти предметної області.
 - Схема (структура БД).
 - Наповнення БД.
2. Поняття й призначення систем керування базами даних (СКБД).

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

- Схема роботи СКБД.
 - Функції СКБД.
 - Ролі користувачів, що працюють з БД.
3. Моделі даних. Типи моделі даних.
 4. Структура БД MS Access. Порядок проектування БД.

Учитель пояснює тему, використовуючи можливості локальної мережі кабінету або проектор (за наявності), супроводжуючи показом презентації (дод.).

Загальна термінологія

База даних (БД) — це структурована сукупність даних, які відображують стан об'єктів певної предметної області, та зв'язки між ними.

Тепер розглянемо ключові поняття, вжиті в цьому означенні.

Предметна область - сфера застосування конкретної бази даних.

Це може бути - медицина, освіта, транспорт, кулінарія.

Об'єкти ПО можуть бути підприємства, школи, учні, книжки.

Об'єкт має певний набір параметрів, кожен параметр має значення.

Наприклад:

Об'єкт - людина, параметри даного об'єкта - ПІБ, рік народження. Значення параметрів - Іванов Іван Іванович, 1956 р.н.

Між деякими об'єктами існують зв'язки.

Наприклад: об'єкти - учитель, учень, оцінка. Зв'язки: учитель навчає учня, та виставляє оцінку. Учень навчається та отримує оцінку.

Слід розрізняти поняття структури (схеми) БД та її наповнення.

Структура визначає параметри об'єктів, що зберігається в БД, а наповнення - це значення параметрів об'єктів, які записані в БД.

Але якщо зберігання й обробка даних відбувається за допомогою комп'ютера, то для цього нам потрібні певні програмні засоби — системи керування базами даних.

Система керування базами даних (СКБД) – це програма, призначена для створення, зберігання, обробки й пошуку інформації в БД. Усі наявні системи задовольняють, як правило, таким вимогам:

- можливість маніпулювати даними;
- можливість пошуку і формування запитів;
- забезпечення цілісності (узгодженості) даних;
- забезпечення захисту і таємності.

Найбільш розповсюдженими з них є СУБД: **dBase, FoxBase, FoxPro, Access, Paradox, Clipper.**

Ролі користувачів, що працюють з БД:

1. Розробник, той хто розробляє структуру БД.

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

2. Користувач - використовує готову БД, або дані з БД.
3. Адміністратор визначає деякі обмеження та встановлює права доступу.

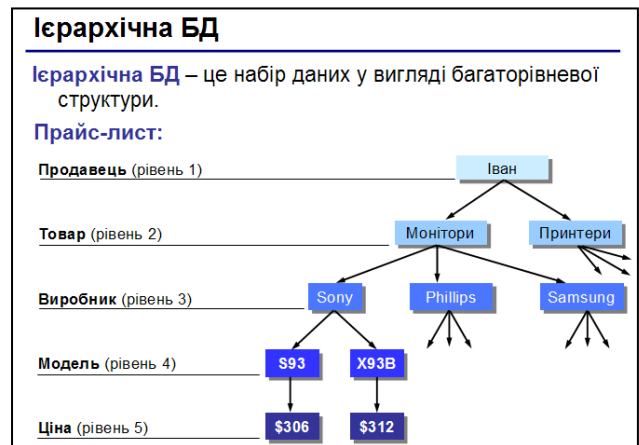
Існує кілька послідовних етапів розробки бази даних, кожен з яких використовує певну модель даних. На практиці ми застосовуємо різні моделі. Фізичні моделі дають змогу вивчати закони фізики (наприклад, закон всесвітнього тяжіння); математичні - призначені для опису будь-яких процесів і явищ; економічні - відображають закони економічного розвитку.

Модель даних - це система правил, згідно з якими створюється структура, здійснюється доступ та зміна даних.

За структурою організації інформації в БД розрізняють такі моделі баз даних:

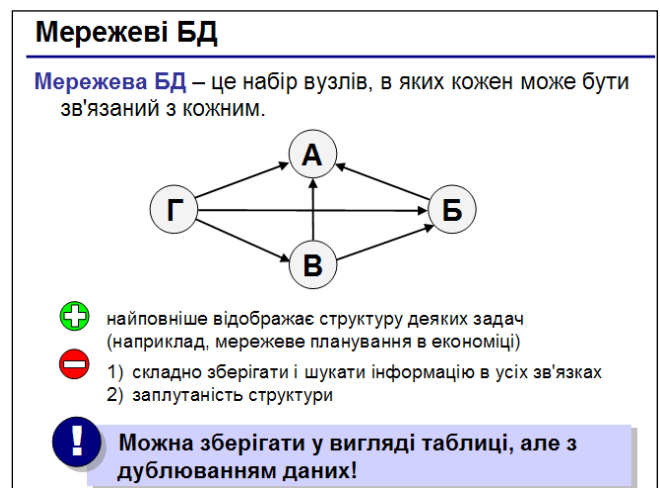
- ієрархічна;
- мережна;
- реляційна;
- об'єктно - реляційна.

Ієрархічна модель БД — зберігає інформацію, організовану послідовно: один елемент вважається головним, інші йому підпорядковуються;

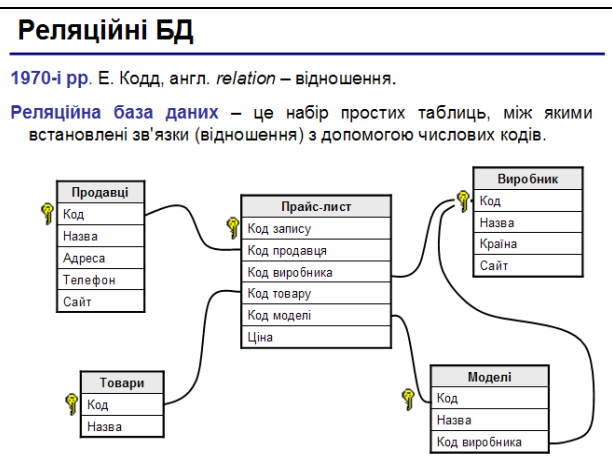
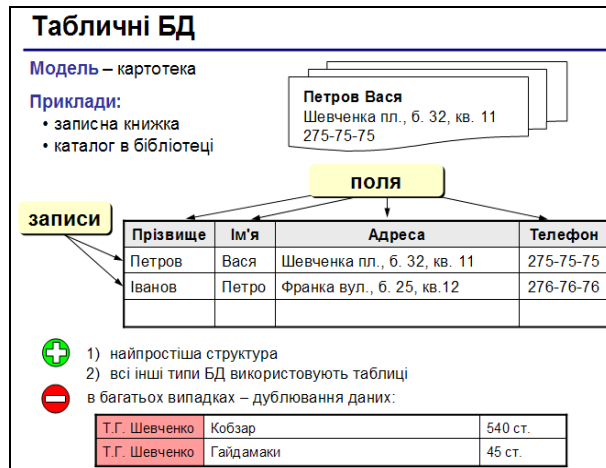

Мережна модель БД — має складові структури, в яких існує можливість встановлення додаткових зв'язків;

Реляційна модель БД — побудована на взаємовідносинах між складовими структури: складається з сукупності взаємопов'язаних двовимірних таблиць.

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

Ми вивчатимемо теми на прикладі СКБД Access, яка належить до складу пакету Microsoft Office. База даних СКБД Access є реляційною базою даних, яка складається із взаємопов'язаних двовимірних таблиць.

СКБД Access дає змогу:

- проектувати табличні об'єкти бази даних;
- встановлювати зв'язки між таблицями;
- вводити, зберігати, переглядати, сортувати, модифікувати дані;
- створювати й використовувати об'єкти БД.

Створення бази даних

Створення бази даних відбувається зазвичай у кілька етапів.

Проектування (на папері або в спеціальних програмах) є найважливішим етапом, у ході якого потрібно:

- визначити проблему;
- вибрати та проаналізувати інформацію, яку отримуватиме конкретна база даних;
- дібрати об'єкти, які міститиме база даних;
- встановити зв'язки між об'єктами бази даних;
- ввести інформацію в базу даних.

Програмна реалізація — технологія створення бази даних. Експлуатація БД.

Завдання 1.

У текст вставте слова.

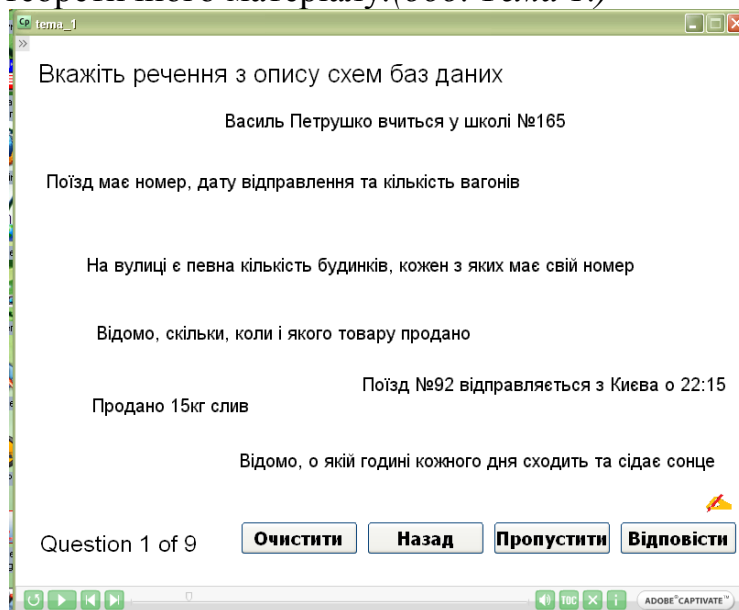
Системи базами даних - поширений клас програмних продуктів для сучасних комп'ютерів. Перші СКБД з'явилися на початку 1980-х років і з того часу набули значного поширення серед корпоративних і домашніх Призначення будь-якої системи керування базами даних полягає в ефективній великих інформації. За допомогою СКБД можна змінювати, оновлювати, дані, складати звіти.

Слова з тексту: **масивів, користувачів, вилучати, обробці, керування.**

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

V. Застосування знань, умінь та навичок

Ми працюємо за комп'ютерами, пам'ятаючи техніку безпеки (*інструктаж коротко.*) Учні сідають за комп'ютери і виконують практичні вправи на закріплення вивченого теоретичного матеріалу. (*дод. Тема 1.*)

VI. Фізкультпауза.

Методика «palming»: учні закривають долонями область відкритих очей так, щоб світло не потрапляло в них. Затриматися в такому положенні 1 хв. Ця методика дозволяє зняти напругу з очей.

VII. Підбиття підсумків уроку.

- Що Вам найбільше запам'яталося на сьогоднішньому уроці?
- Що нового Ви дізналися сьогодні?
- Що було легким, а що складним?

VIII. Домашнє завдання

1. Опрацювати конспект і розділ підручника 3.1,3.2.
2. Завдання №4, стр. 141.
3. Приготувати власні приклади баз даних із різних предметних областей (3-4 приклади).

Балабан Роман Анатолійович – методист міського методичного

Проектна технологія на уроках фізики (теорія, досвід)

Проектна технологія – одна із інноваційних технологій навчання і виховання, яка забезпечує формування основних компетенцій учня.

Метод проектів виник у 20-ті роки ХХ ст.. у США. Спершу його називали «методом проблем» і розвивався він у межах гуманістичного напрямку у філософії та освіті, в педагогічних поглядах та експериментальній роботі Джона Дьюї. У ньому містились ідеї побудови навчання на активній основі через доцільну діяльність учня у співвідношенні з його особистим інтересом саме в цих знаннях. Надзвичайно важливо було показати дитині її особисту зацікавленість у здобутті цих знань, де і яким чином вони можуть їй знадобитись у житті. Проблема мусить бути з реального життя, знайома і значуща для дитини. Для її розв'язання дитині необхідно застосувати здобуті знання або ті, що їй належить здобути.

В. Х. Кілпатрику – одному з послідовників Дж. Дьюї – вдалося вдосконалити систему роботи над проектами. Під проектом у той час мався на увазі цільовий акт діяльності, в основі якого лежить інтерес дитини. **Робота над проектом включає** усвідомлення учнем мети, оформлення задуму, розробку організаційного плану, роботу за планом, підбиття підсумків у вигляді письмового звіту.

Метод проектів привернув увагу і російських педагогів початку ХХ ст. У 1905 р. під керівництвом російського педагога С. Т. Шацького було організовано невелику групу працівників, які намагалися активно запроваджувати проектні методи у практику викладання.

Пізніше, вже за радянської влади, ідеї проектування почали широко використовувати і включати в навчально-виховний процес школи. Але, на жаль, недостатньо продумано і послідовно, через що постановою ЦК ВКП(б) 1931 року метод проектів було засуджено і заборонено. Відтоді і в Росії, і в Україні більше не робилося жодних серйозних спроб відродити метод в освітянській практиці. Метод було засуджено і заборонено. Слово «проект» у перекладі з латинської мови означає «кинутий уперед». У сучасному розумінні **проект** – це намір, який буде здійснено у майбутньому.

Проектне навчання можна вважати проблемним і розвивальним, оскільки воно формує мотивацію до творення і перетворення самого себе.

«Проектна діяльність набуває особистісної значущості, оскільки в процесі володіння нею проявляється вміння враховувати і долати перешкоди для досягнення цілей проекту, формується стійка підпорядкованість мотивів, при цьому активна самодіяльність у навчальному процесі сприяє творчому і соціа-

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

льному становленню особистості. Ступінь задоволення, отриманого при досягненні поставленої мети, впливає на поведінку людини у схожих ситуаціях у майбутньому» (Дж. Джонсон).

Проектний метод у компетентнісно спрямованій освіті – це інструмент, який створює унікальні передумови для ключових компетенцій (соціальних, полікультурних, інформаційних, комунікативних тощо) і самостійності учня в досягненні нового, стимулюючи його природну допитливість і творчий потенціал.

У проектній діяльності докорінно *змінюються відносини «учитель – учень»*. Знаючи добре свій предмет, **учитель повинен:**

- бути компетентним і в інших галузях науки; бачити точки їх зіткнення;
- добре знати своїх учнів, їхні можливості, інтереси, бажання;
- розуміти своїх учнів;
- враховувати їхні можливості й інтереси;
- бути комунікабельним, толерантним, творчим;
- досконало володіти педагогічною психологією, мистецтвом, акторською майстерністю.

Учитель виконує функції консультанта:

- допомагає учням у пошуку джерел інформації;
- сам є джерелом інформації;
- координує процес роботи над проектом;
- підтримує, заохочує учнів;
- підтримує неперервний рух учнів у роботі над проектом;
- допомагає учневі в усьому, не виконуючи роботи замість нього.

Відносини «учитель – учень» у проектній діяльності

- Учень визначає мету діяльності – учитель допомагає йому в цьому
- Учень відкриває нові знання – учитель рекомендує джерела знань
- Учень експериментує – учитель розкриває можливі форми і методи експерименту, допомагає організувати пізнавально-трудова діяльність
- Учень обирає – учитель сприяє прогнозуванню результату вибору
- Учень активний – учитель створює умови для розвитку активності
- Учень – суб'єкт навчання, учитель – партнер
- Учень відповідає за результати своєї діяльності – учитель допомагає оцінити отримані результати і виявити способи вдосконалення діяльності

Цілі і завдання проектної технології:

- не тільки передати учням суму знань, а ще й навчити здобувати ці знання самостійно, застосовувати їх для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань;
- сприяти формуванню в учнів комунікативних навичок;

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

- прищепити учням вміння користуватися дослідницькими прийомами збирання інформації, аналізу з різних точок зору, висування гіпотез, уміння робити висновки.

Результати проектної діяльності як творчої співпраці учителя й учнів

<i>Учитель</i>	<i>Співпраця</i>	<i>Учні</i>
• Підвищення професійної майстерності • Зацікавлення учнів своїм предметом • Посилення інтересу до навчання • Залучення учнів до пошуку, дослідження • Відчутність реальних результатів своєї праці • Задоволення в інтелектуальному розвитку	• Творча самореалізація • Задоволення потреби в саморозвитку та самовдосконаленні • Заміна авторитарного стилю спілкування демократичним • Проект як складник синергетичної моделі освіти	• Поглиблення змісту навчального матеріалу • Розвиток критичного мислення • Розвиток креативних здібностей • Набуття комунікативних навичок і вмінь • Уміння працювати в команді • Творче застосування знань • Свобода вибору • Формування почуття відповідальності за прийняті рішення

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури можна запропонувати таку класифікацію проектів:

<i>№ п/п</i>	<i>Типологічна ознака</i>	<i>Тип проекту</i>
1	Домінантна діяльність (мета і характер проектної діяльності)	• дослідницькі • пошукові • інформаційні • творчі • ігрові • практично-орієнтовані
2	Предметно-змістова галузь знань (рівень реалізації міжпредметних зв'язків)	• монопроект (у межах однієї галузі знань) • міжпредметний проект
3	Характер координації проекту	• безпосередній (жорсткий чи гнучкий) • опосередкований (імітує учасника проекту)
4	Характер контактів	• кооперативні • змагальні • конкурсні

ІІ. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

5	Кількість учасників проекту	• індивідуальні (<i>особистісні</i>) • колективні (<i>парні, групові</i>)
6	Тривалість виконання проекту	• короткотермінові • середньої тривалості • довготривалі

Дослідницькі проекти повністю підпорядковані логіці дослідження і потребують:

- добре обміркованої структури;
- визначеної мети;
- доведення її актуальності;
- соціальної значущості;
- визначення предмета чи об'єкта досліджень;
- продуманості завдань, методів, методології досліджень;
- висування гіпотез, припущень щодо вирішення проблеми;
- експериментальної обробки результатів.

Структура дослідницького проекту:

- визначення теми дослідження;
- аргументація її актуальності;
- визначення предмета й об'єкта, завдань і методів;
- визначення методології дослідження;
- висування гіпотез розв'язання проблеми і намічання шляхів її розв'язання.

Творчі проекти не мають:

- детально опрацьованої структури спільної діяльності учасників, вона розвивається, підпорядковуючись інтересам учасників проекту, кінцевому результату, прийнятій групою логіці спільної діяльності;
- групи учасників, об'єднаної інтересами (*попередньо учасники проекту домовляються про заплановані результати та форму їх представлення – рукописний журнал, колективний колаж, відеофільм, свято тощо*).

Ігрові проекти -

- структура таких проектів залишається відкритою до їх закінчення;
- учасники беруть на себе визначені ролі, обумовлені характером і змістом проекту (*це можуть бути як літературні особистості, так і реально існуючі особистості*);
- імітуються їхні соціальні та ділові стосунки, які можуть ускладнюватися вигаданими ситуаціями;
- результати роботи можуть визначатися на початку проекту або до його завершення;
- наявний високий ступінь творчості, але домінуючим видом діяльності все-таки є гра.

Інформаційні проекти

спрямовані на:

- збирання інформації про який-небудь об'єкт, явище;
- ознайомлення учасників проекту з цією інформацією, її аналіз, узагальнення фактів;
- *потребують:*
- добре продуманої структури;
- можливості систематичної корекції у ході роботи над проектом.

Структура інформаційного проекту:

- мета проекту, його актуальність, методи отримання (*літературні джерела, ЗМІ, бази даних, інтерв'ю, анкетування*) та обробка інформації (*аналіз, узагальнення, зіставлення з відомими фактами, аргументовані висновки*);
- результат (*реферат, стаття, доповідь, відеофільм*);
- презентація (*публікація, зокрема в електронній мережі, обговорення у телеконференції*).

Практично-орієнтовані проекти –

- результат діяльності чітко визначений від самого початку;
- орієнтовані на соціальні інтереси учасників (*документ, програма, рекомендації, проект закону, словник*);
- потребують продуманої структури, навіть складання сценарію, враховуючи діяльність усіх його учасників із визначенням функцій кожного;
- потребують організації координаційної роботи у вигляді поетапних обговорень та презентацій одержаних результатів і можливих засобів їх втілень.

Що ж таке проект?

Проект – це будь-який задум, що завжди:

- має мету;
- значущий;
- унікальний;
- реалістичний;
- обмежений у часі і просторі;
- реалізується командою;
- повинен піддаватися оцінюванню;
- реалізується поетапно.

Етапи реалізації проекту

Від **ІДЕЇ** (задуму) до її **РЕЗУЛЬТАТУ**

ПІДГОТОВЧИЙ (організаційний)

- формулювання проблеми
- визначення теми й мети проекту (для чого?)
- формулювання завдань проекту

? Як правильно формулювати проблему та завдання проекту?

Успішними є ті проекти, діяльність яких зосереджена на вирішенні конкретних, вузьких проблем.

Важливо визначити

причини:

- що спричинило проблему?
- наявна одна чи кілька причин?
- чи взаємопов'язані причини?

наслідки:

- які наслідки проблеми?
- на яку кількість людей вона впливає?
- якими є наслідки культурні, соціальні, політичні?

Критерії належного формулювання проблеми:

- стисло охарактеризуйте ситуацію, що потребує змін;
- окресліть коло тих, кого вона стосується;
- наведіть кількісну інформацію, що характеризує проблему;
- визначте потреби і цілі.

Під час **вибору теми** консультантові слід враховувати:

- важливість і актуальність проблеми;
- можливе зацікавлення учасників проекту;
- обґрунтованість (наукова, правова, етична тощо) практичного вирішення.

! Назва проекту містить загальну назву проблеми.

Завдання проекту – це ряд досягнень, спрямованих на розв'язання існуючих проблем.

При формулюванні завдань проекту важливо пам'ятати, що завдання проекту не є процесом, а є очікуваним результатом.

Слід:

- уникати слів, що змальовують процес (НП: підтримувати, покращувати, посилювати, сприяти, координувати, перебудовувати);
- використовувати слова, які означають завершеність дії (НП: підготувати, зменшити, збільшити, організувати, виробити, встановити)

Вимоги до формулювання завдань проекту:

Конкретність	повинно бути зрозумілим що і як зміниться в результаті діяльності
Вимірюваність	результати можуть бути виміряні, порівняні з попереднім станом

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

Визначеність	чітко визначені цільові групи, обсяг дії, сфери діяльності
Реалістичність	очікувані зміни мають бути не гіпотетичними, а реальними, можливими
Визначеність у часі	чітко визначено термін діяльності у проекті, його етапи

ДІЯЛЬНІСТЬ - *створення ініціативних груп, призначених для:*
планування дій:

- визначення джерел інформації;
- визначення способів обробки та аналізу інформації;
- формування уявлень про бажані результати (*форма звіту*);
- встановлення процедур та критеріїв оцінки результатів процесу;
- розподіл завдань (обов'язків) між членами команди.

дослідження теми проекту:

- збір необхідної інформації (*спостереження, робота з літературою, анкетування, експеримент*);
- вирішення проміжних завдань;
- спостереження за об'єктами;
- проведення експериментів;
- анкетування;
- робота з літературою.

РЕЗУЛЬТАТИ

- аналіз зібраної інформації;
- формулювання висновків.

ПОДАННЯ АБО ЗВІТ

- узагальнення та класифікація зібраних матеріалів;
- виготовлення ілюстративного матеріалу (*фотографії, графіки, малюнки, схеми*);
- підготовка презентаційних інформативних матеріалів;
- підготовка учнів до виступу;
- презентація (*комп'ютерна, візуальна – малюнок, фото, діаграми, таблиці*).

Перед проведенням презентації уточніть:

- час і місце проведення;
- для якої аудиторії вона призначена;
- кого запросити на виступ.

Під час проведення презентації:

- ознайомте слухачів з темою, дайте їм зрозуміти, про що ви хочете говорити;

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

- представте слухачам матеріал за допомогою візуальних навчальних посібників;
- узагальніть головні моменти;
- запросіть слухачів до дискусії.

РЕФЛЕКСІЯ -

- **колективне обговорення - підсумок та оцінка отриманих результатів за встановленими критеріями;**
- **самооцінка результатів і процесу дослідження за встановленими критеріями.**

Критерії оцінювання проекту:

- значущість і актуальність проблеми;
- коректність методів дослідження й обробки даних;
- активність кожного учасника;
- колективний характер рішень;
- характер спілкування, взаємодопомоги;
- залучення знань з інших предметів;
- уміння аргументувати свої висновки;
- естетика оформлення результатів;
- уміння відповідати на запитання опонентів;
- лаконічність і аргументованість кожного висновку.

Самооцінка

- Чого я навчився?
- Яких умінь і навичок я набув, працюючи над цим проектом?
- Що сприяло роботі над проектом?
- Що заважало роботі над проектом?
- У чому полягають переваги роботи у команді?
- У чому полягають недоліки групової роботи?
- Що я зробив добре?
- Якби вам довелося починати новий проект, що ви зробили б інакше?

Алгоритм реалізації проекту

1. Назва проекту
2. Актуальність
3. Мета й завдання
4. Визначення етапів реалізації проекту
5. Механізм реалізації проекту
6. Обов'язки та відповідальність учасників проекту
7. Очікувані результати
8. Оцінка і самооцінка проекту
9. Ресурсне забезпечення

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

Методичний паспорт проекту

- Назва проекту
- Керівник проекту
- Тип проекту
- Учасники проекту
- Навчальні предмети
- Проблема
- Мета проекту
- Завдання проекту
- Актуалізація проблеми
- Етапи реалізації проекту:

Діагностико-концептуальний:

1. Створення і визначення функцій пошукових груп
2. Розподіл доручень між керівниками та учасниками проекту
3. Пошук джерел інформації з поданої теми

Організаційний:

1. Збір матеріалів з науково-популярних видань на задану тему
2. Організація та проведення конкурсу малюнків на задану тему
3. Проведення анкетування з даної проблеми
4. Систематизація, аналіз та оформлення отриманого матеріалу

Практичний:

1. Проведення презентації проекту
2. Створення комп'ютерної презентації проекту
3. Розміщення матеріалів проекту та його презентації на сайті школи
- **Очікувані результати**
1. Формування певних знань з даної теми
2. Вдосконалення життєвих компетентностей учнів: інформаційної, соціально-трудової, вміння вчитися
3. Формування навичок дослідницької роботи
4. Вдосконалення вміння орієнтуватися в інформаційному просторі та аналізувати отриману інформацію
5. Створення ілюстративних та інформаційних матеріалів

<i>Ідея</i>	<i>Результат</i>	<i>Звіт</i>		<i>Рефлексія</i>
• формулювання проблеми; • визначення теми та мети; • формулювання завдань проекту.	• аналіз зібраної інформації; • формулювання висновків.	Презентація		• колективне обговорення; • самооцінка результатів за встановленими критеріями.
		комп'ютерна	візуальна	
Діяльність				
<i>Планування дій</i>		<i>Дослідження теми проекту</i>		
• визначення джерел інформації		• збір необхідної інформації		

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

• визначення способів обробки та аналізу інформації • формування уявлень про бажані результати (<i>форма звіту</i>) • встановлення процедур та критеріїв оцінки результатів процесу • розподіл завдань (обов'язків) між членами команди	• вирішення проміжних завдань • спостереження за об'єктами • проведення експериментів • анкетування • робота з літературою
--	--

Позитивні і негативні сторони проектної діяльності на уроках фізики

<i>Позитивна</i>	<i>Негативна</i>
Проект дає можливість: • подання великого обсягу інформації за короткий час; • швидкого та чіткого подання інформації; • візуального сприйняття інформації; • практичного використання знання фізики; • виховання почуття обов'язку та відповідальності учнів. Учні: • проявляють ініціативу; • намагаються самостійно вирішити сформульовану проблему; • самостійно шукають опрацьовують, аналізують і систематизують інформацію; • вчаться робити висновки самостійно; • вчаться представляти результати своїх досліджень; • розвивають практичні навички роботи з комп'ютером та мультимедійним проектором; • поглиблено вивчають матеріал; • ведуть активну діяльність; • розвивають життєві компетентності; • творчо розвиваються;	Проектна діяльність вимагає: • наявності мультимедійних засобів; • великих затрат часу; • великих матеріальних затрат. Під час неї відбувається: • відволікання від вивчення інших предметів; • відсутність контролю на окремих етапах реалізації; • глибоке опрацювання лише окремих питань теми; • необ'єктивне виставлення оцінок; • діяльність тільки сильних учнів; • перевантаженість вчителя. Проектна діяльність не дає: • можливості розв'язувати фізичні задачі.

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

- розширюють свій кругозір;
- встановлюють між предметні зв'язки.

Вчитель:

- підвищує свій фаховий рівень;
- зацікавлює учнів своїм предметом;
- спонукає до науково-пошукової роботи;
- згуртовує учнів;
- виховує взаємоповагу та здатність до взаємодопомоги;
- створює умови тісної співпраці з учнями.

Проект "Енергозберігаюча лампа: "економна поки світить, але небезпечна, коли згасне"

Керівник проекту: Максимович З.Ю., учитель фізики СЗШ №38 м. Львова.

Тип проекту: інформаційно-пошуковий.

Учасники проекту: Бурачинська Юстина, Буйна Марія, учні 9-А класу СЗШ №38 м. Львова

Проблема: Що важливіше: економія коштів чи здоров'я людини?

Мета проекту:

- зібрати інформацію про принцип дії енергозберігаючих ламп;
- встановити переваги енергозберігаючих ламп над лампами розжарювання;
- дослідити небезпеку, яку створює пара ртуті, що міститься у лампі, на організм людини;
- розробити рекомендації щодо збереження енергії в школі та одночасного збереження здоров'я школярів.

Завдання проекту:

Організація інформаційно-пошукової роботи учнів з означеної проблеми.

Проведення презентації проекту у формі семінару за такими тематичними питаннями:

1. Сучасний світ і енергозберігаючі лампи.
2. Переваги енергозберігаючих ламп.
3. Недоліки енергозберігаючих ламп.
4. Чим небезпечна пара ртуті?
5. Це повинен знати кожен!
6. Цікаво знати, що ...
7. Що ми можемо зробити для збереження енергії в школі та одночасного збереження нашого здоров'я?

8. Яке майбутнє енергозберігаючих ламп?..

I. Актуалізація проблеми

Останнім часом енергозберігаючі лампи впевнено входять у наше життя. Вони дають змогу економити наші кошти за спожиту електроенергію. Проте, їх використання несе з собою певну небезпеку для нашого здоров'я.

II. Етапи реалізації проекту

Діагностико-концептуальний:

1. Створення і визначення функцій пошукових груп.
2. Розподіл доручень між керівниками та учасниками проекту.
3. Пошук джерел інформації з поданої теми.

Організаційний:

1. Збір матеріалів з науково-популярних видань на тему: "Енергозберігаючі лампи та їх негативний вплив на організм людини"
2. Систематизація та оформлення отриманого матеріалу.

Практичний:

- Проведення презентації проекту у формі семінару.
- Створення комп'ютерної презентації проекту.
- Розміщення матеріалів проекту та його презентації на сайті школи.

III. Очікувані результати

- Формування знань про принцип дії енергозберігаючих ламп, їх переваги над лампами розжарювання та негативний вплив на організм людини.
- Вдосконалення життєвих компетентностей учнів: інформаційної, соціально-трудової, вміння вчитися.
- Формування навичок дослідницької роботи.
- Вдосконалення вміння орієнтуватися в інформаційному просторі та аналізувати отриману інформацію.
- Створення ілюстративних та інформаційних матеріалів.
- Розробка рекомендацій збереження енергії в школі та одночасного збереження здоров'я школярів.

Семінар

1. Сучасний світ і енергозберігаючі лампи.
2. Переваги енергозберігаючих ламп.
3. Недоліки енергозберігаючих ламп.
4. Чим небезпечна пара ртуті?
5. Це повинен знати кожен!
6. Цікаво знати, що ...
7. Що ми можемо зробити для збереження енергії в школі та одночасного збереження нашого здоров'я?
8. Яке майбутнє енергозберігаючих ламп?..

1. Сучасний світ і енергозберігаючі лампи

У звіті Міжнародної комісії ООН з навколишнього середовища і розвитку сьогодення енергетична ситуація описана так: "Ми не можемо жити без енер-

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

гії в тій чи іншій формі. Майбутній розвиток цілком залежить від доступних видів енергії з надійних відновлювальних джерел, що не є небезпечними і не завдають шкоди навколишньому середовищу. На даний момент ми не маємо жодного універсального джерела, яке б змогло забезпечити нас у майбутньому відповідно до наших потреб".

Населенню Землі в найближчому майбутньому необхідно змінити свої погляди на використання невідновлювальних джерел енергії, оскільки запаси їх досить відчутно вичерпуються.

Проблема, що постала перед нами, величезна, і кожний у міру своїх сил повинен зробити свій внесок у її розв'язання. Ми можемо почати з найпростішого: навчитися використовувати енергію, що знаходиться у нашому розпорядженні, настільки ефективно і безпечно для навколишнього середовища, наскільки це можливо.

Людям для існування потрібне світло. У сучасному суспільстві діяльність людей триває 24 години на добу, і ми багато часу перебуваємо всередині будинків, куди не потрапляє денне світло. Дуже велика потреба у додатковому штучному освітленні протягом коротких зимових днів.

Використання енергозберігаючих лампочок – це один із способів досягнення ефективного використання енергії та зведення до мінімуму непродуктивних її витрат. А чи є інша сторона "медалі"? Чи справді ці енергозберігаючі лампочки такі ж безпечні, як і ефективні?

Ми вирішили дослідити це питання. В ході нашої роботи дещо вдалося з'ясувати. Тому наш проект носить назву "Енергозберігаюча лампа: "економна поки світить, але небезпечна, коли згасне".

В Україні йде активна промо-кампанія енергозберігаючих ламп - за них агітує особисто прем'єр. Це актуально для України нині, коли через газовий конфлікт про енергозбереження заговорили усі – від представників найвищої влади й до дрібних підприємців та простих громадян. Уряд своїм розпорядженням навіть заборонив бюджетним організаціям з 1 січня 2009 року купувати лампи розжарювання, таким чином зобов'язавши використовувати енергозберігаючі освітлювальні прилади.

Що ж це за лампи? У чому їхні переваги?

В основі роботи енергозберігаючої лампи лежить явище тліючого розряду, який відбувається у газах при низькому тиску, що становить десяті й соті частки міліметра ртутного стовпчика.

2. Переваги енергозберігаючих ламп

- Світлова віддача в 5разів більша, ніж у лампи розжарювання. Для прикладу: світловий потік енергозберігаючої лампи потужністю 20 Вт приблизно дорівнює світловому потоку лампи розжарювання потужністю 100 Вт. Таким чином, енергозберігаючі лампи дозволяють знизити споживання електроенергії приблизно на 80% без втрати звичного рівня освітленості кімнати.

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

- Термін роботи в 6-15 разів більший, ніж у лампи розжарювання, і становить від 6 до 12 тисяч годин. Оскільки енергозберігаючі лампи потрібно замінювати рідше, їх зручно використовувати у світильниках, розташованих у важкодоступних місцях – у квартирах або офісах із занадто високою стелею, у вуличному освітленні.
- Під час роботи енергозберігаючі лампи виділяють набагато менше тепла ніж лампи розжарювання, тому їх можна використовувати у світильниках і люстрах з обмеженням рівня температури – у таких світильниках від ламп розжарювання з високою температурою нагрівання можуть плавитися пластмасова частина патрона, проводка або елементи обробки.
- Завдяки більшій площі поверхні світло розподіляється рівномірніше, що знижує втомлюваність очей.

3. Недоліки енергозберігаючих ламп

- Одним з недоліків енергозберігаючих ламп є їхня вартість – придбати такі лампи можна в середньому за 10 – 80 гривень залежно від потужності та виробника. Найкращими й, відповідно, найдорожчими є лампи виробництва OSRAM, PHILIPS, DeLux.
- Енергоощадні лампи випромінюють високочастотні електромагнітні хвилі частотою від 30 до 100 кГц, які згубно впливають на зір людини.
- Споживачам варто знати ще один момент. Лампа наповнена паром ртуті, тому потрібно не допускати її розбиття в оселі. В кожній лампі міститься від 4 до 150 міліграмів ртуті.
- Проблемою є й утилізація енергозберігаючих ламп, котрі є екологічно шкідливими, тому викидати їх фактично заборонено. Шкода лише, що при купівлі клієнту не повідомляють, що робити з лампами, які вийшли з ладу, й куди їх подіти.

4. Чим небезпечна пара ртуті?

- Лише один грам ртуті, який потрапив у довкілля, здатний спричинити забруднення (перевищити рівні гранично допустимих концентрацій) більше ніж 3300000 м^3 повітря чи 200000 м^3 води.
- Мізерні дози ртуті можуть викликати гострі фізичні та психічні розлади, мікромеркуріалізм – хворобу, що виникає, коли на людину тривалий час впливає пара ртуті (втрата працездатності, розсіяність, постійні головні болі, дратівливість, поганий сон).
- Більші дози ртуті можуть повністю зруйнувати особистість – людина не контролює стан голоду, настроїв, роботу опорно – рухової системи, роботу м'язів, роботу мозку.
- Сильне отруєння може призвести до божевілля.

5. Це повинен знати кожен!

- "Лампу не можна викидати у смітник!" - вказано на упаковці. "Лампа містить 4 міліграми ртуті, викидати не можна, лише здавати до спеціальних пунктів!" - чітко сказано в інструкції. Проте здати її на переробку в Україні немає куди. В західних країнах про утилізацію ртуттєвмісних ламп

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

подбали – в супермаркетах є пункти збору, куди можна здати відпрацьовані лампи на утилізацію. У нас же про необхідність утилізації токсичних відходів прийнято мовчати.

- Потрапляння відпрацьованих ламп у контейнери для сміття поруч із житловими будинками приведе до того, що сміттєзвалища України щороку "збагачуватимуться" на 500 кг ртуті.
- Про переробку екологічно безпечним методом, як це роблять у Європі, має подбати виробник чи імпортер. А влада має прийняти необхідні нормативно-правові акти та організувати контроль за їх виконанням.
- В Україні утилізація однієї лампи коштує від 50 коп. і більше. До цього слід додати ще й транспортні витрати та витрати на організацію збору. На сьогоднішній день більшість областей України не мають змоги приймати від населення ртутні лампи.

6. Цікаво знати, що...

- Наприклад, у Львові є лише один приватний підприємець, що може прийняти відпрацьовані лампи, але він знаходиться практично на межі міста.
- У Києві журналісти ТСН знайшли тільки три фірми з утилізації. У Швеції один раз на місяць у кожен мікрорайон приїздить спеціально обладнаний автобус, який збирає відпрацьовані лампи. Інший варіант: пункти збору в місцях продажу ламп та супермаркети.
- Проте уряд своїм розпорядженням заборонив з 1 січня 2009 року бюджетним організаціям купувати лампи розжарювання, таким чином зобов'язавши використовувати енергозберігаючі освітлювальні прилади.
- Як наслідок, 14 листопада в Одеській спеціальній загальноосвітній школі-інтернаті №34 було проведено заміну 300 ламп розжарювання на енергозберігаючі.
- Слід знати всім, що у Луганській області є ртутних комбінат, який приймає відпрацьовані лампи на переробку.
- Санепідемстанції міст України уповноважені штрафувати підприємства, які викидають енергозберігаючі лампи на смітник у розмірі 23 грн. за кожен викинуту лампу.

7. Що ми можемо зробити для збереження енергії в школі та одночасного збереження нашого здоров'я?

- Вимикати світло, коли воно не потрібне.
- Використовувати енергозберігаючі лампи (п'ять енергозберігаючих ламп споживають таку саму енергію, як одна лампа розжарювання), дотримуючись правил експлуатації та утилізації.
- Замінити матові плафони на прозорі скляні з керамічним патроном;
- Частіше витирати порошок з лампочок і плафонів.
- Забезпечити максимальний доступ денного світла (частіше мити вікна, не захаращувати підвіконня зайвими предметами).
- Стіни кабінетів фарбувати у білий колір, бо світлі стіни відбивають 70-80% світла, у той час, як темні відбивають тільки 10-15 %.

8. Яке майбутнє енергозберігаючих ламп?..

Є альтернативи – галогенні лампи або технології на базі люмінесцентних діодів.

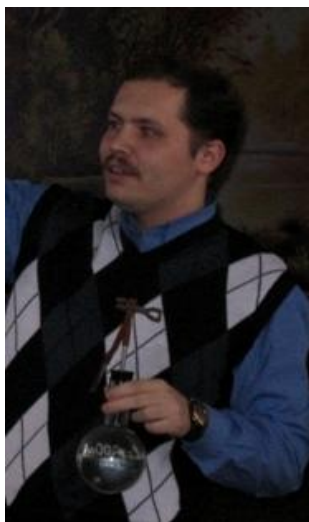
Вони:

- Набагато практичніші - їх можна викидати у смітник.
- Дають кращу якість світла – випромінюють майже монохроматичне світло, що зменшує ультрафіолетове випромінювання та енергоспоживання.
- Доступніші для широкого вжитку (за твердженнями експертів).
- Споживають лише 3 Вт, а здатні перебувати в експлуатації близько 50000 год.

Використані джерела

1. Максимович З., Варениця Л., Білик М. «Проектна технологія (теорія, досвід)» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.literacy.com.ua/fizika/284-proektna-tekhnohiiia/855-proektna-tekhnohiiia-teoriia-dosvid.html>
2. Добрянський П.А., Мазур В.С., «Метод проектів на уроках фізики. Методичні рекомендації» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.yarmolrmk.at.ua/Rozrobku_urokiv/metod_proektiv.pdf
3. Проект «Енергозберігаюча лампа:економна поки світить, але небезпечна коли згасне» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.literacy.com.ua/fizika/284-proektna-tekhnohiiia/857.html>
4. Проект «Енергозберігаюча лампа: за і проти» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://piv.homeftp.net>

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

Сапсай Віталій Юрійович – вчитель фізики закладу «Фізико-математична гімназія №17 Вінницької міської ради»

Розв'язування задач на розрахунок електричних кіл

Мета: ознайомити учнів з новими методами розрахунку електричних кіл, а саме з методом «заміни»; сформулювати в учнів вміння та навички використання даного методу для розрахунку електричних кіл; сприяти узагальненню знань учнів про основні види з'єднання провідників у електричному колі, методи та способи розрахунку електричних кіл; стимулювати активність мислення та розвиток інструментальної сфери особистості; сприяти підвищенню пізнавального інтересу до електрики, як розділу фізики та прагнення учнів до самоосвіти.

Тип: Комбінований урок.

Метод: Евристична бесіда.

Засоби: Мультимедійна дошка, проектор.

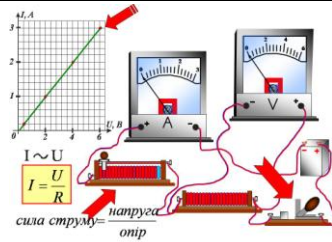
План уроку

1. Організаційний момент.	2 хв
2. Актуалізація опорних знань	3 хв
3. Розв'язування задач:	
3.1 задача №1 на знаходження загального опору з'єднань;	5 хв
3.2 задача №2 на розрахунок опору комбінованих з'єднань провідників струму;	10 хв
3.3 задача №3 на розрахунок електричних кіл;	15 хв
4. Закріплення вивченого матеріалу;	5 хв
5. Підсумки уроку	5 хв

ІІ. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

Актуалізація опорних знань

Питання	Відповідь
Ілюстрацією якого фізичного закону є даний дослід	Закон Ома для ділянки кола
Які вам відомі види з'єднань провідників?	Паралельне та послідовне
Яке з'єднання називають послідовним?	Це таке з'єднання коли провідники вмикаються в коло один за одним.
Які закони послідовного з'єднання вам відомі?	Для послідовного з'єднання загальна сила струму, напруга і опір визначаються за формулами:
Яке з'єднання називають паралельним?	Це таке з'єднання коли початки провідників з'єднанні в одну точку, а кінці провідників в іншу точку.
Які закони паралельного з'єднання вам відомі?	Для паралельного з'єднання загальна сила струму, напруга і опір визначаються за формулами:

Мотиваційний момент уроку

Відомий оратор та філософ Сенека писав: «Краще знати небагато, але вміти правильно застосовувати ці знання, ніж мати обширні знання, не маючи уявлення для чого вони потрібні». Тому, сьогодні на уроці ви матимете змогу навчатись застосовувати свої знання про з'єднання провідників на практиці.

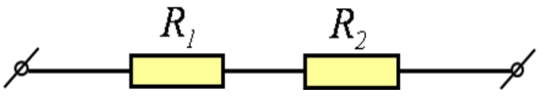
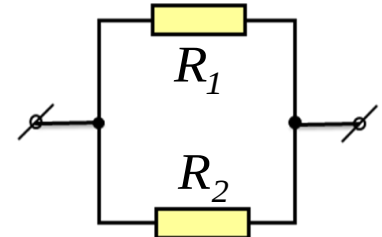
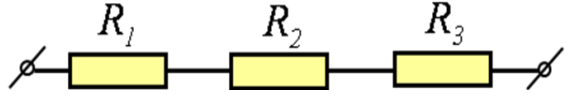
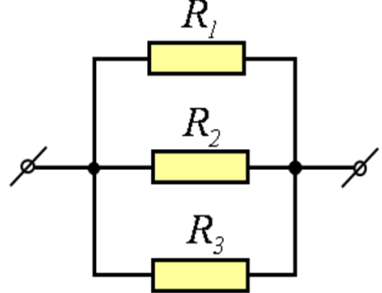
Розв'язування задач

Учні самостійно розв'язують задачу №1. Декілька учнів працюють біля дошки. На виконання завдання учням відводиться 5-7 хв. Після чого учні звіряються з правильними відповідями. Учитель корегує та аналізує помилки учнів.

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

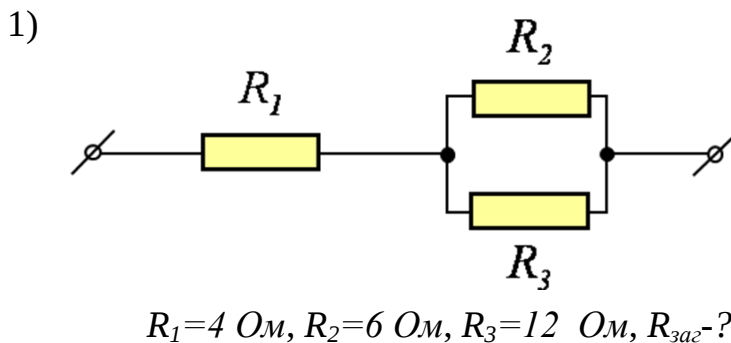
Задача №1

Знайдіть загальний опір ділянки електричного кола, зображеного на рисунках. Опори резисторів вказані на рисунку.

1) $R_1 = 2 \text{ Ом}, R_2 = 4 \text{ Ом}, R_{\text{заг}} = ?$	$R_1 + R_2 = R_{\text{заг}}$ $R_{\text{заг}} = 2 \text{ Ом} + 8 \text{ Ом} = 10 \text{ Ом}$
2) $R_1 = 3 \text{ Ом}, R_2 = 6 \text{ Ом}, R_{\text{заг}} = ?$	$\frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3} = \frac{1}{R_{\text{заг}}}$ $\frac{1}{R_{\text{заг}}} = \frac{1}{3 \text{ Ом}} + \frac{1}{6 \text{ Ом}} = \frac{1}{2 \text{ Ом}}; R_{\text{заг}} = 2 \text{ Ом}$
3) $R_1 = 3 \text{ Ом}, R_2 = 5 \text{ Ом}, R_3 = 7 \text{ Ом}, R_{\text{заг}} = ?$	$R_1 + R_2 + R_3 = R_{\text{заг}}$ $R_{\text{заг}} = 3 \text{ Ом} + 5 \text{ Ом} + 7 \text{ Ом} = 15 \text{ Ом}$
4) $R_1 = 1 \text{ Ом}, R_2 = 7 \text{ Ом}, R_3 = 2 \text{ Ом}, R_{\text{заг}} = ?$	$\frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3} = \frac{1}{R_{\text{заг}}}$ $\frac{1}{R_{\text{заг}}} = \frac{1}{1 \text{ Ом}} + \frac{1}{7 \text{ Ом}} + \frac{1}{2 \text{ Ом}} = \frac{23}{14} (\text{См});$ $R_{\text{заг}} = \frac{14}{23} \approx 0,6 \text{ Ом}$

Задача №2

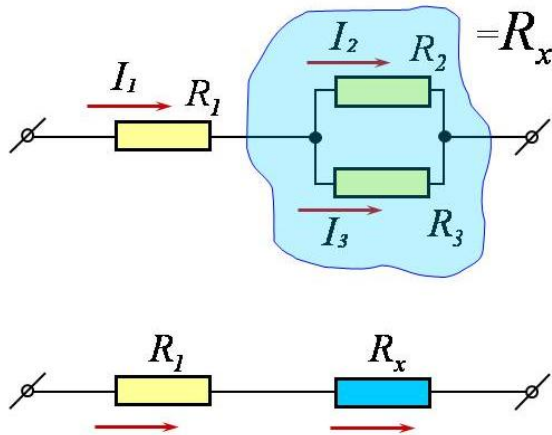
Знайдіть загальний опір ділянки електричного кола, зображеного на рисунках. Опори резисторів вказані на рисунку.

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

Учитель детально пояснює розв'язання першого прикладу, використовуючи презентацію.

Метод заміни

R_2 та R_3 - паралельно

$$\frac{1}{R_X} = \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3}$$

$$\frac{1}{R_X} = \frac{1}{6} + \frac{1}{12} = \frac{3}{12} = \frac{1}{4}$$

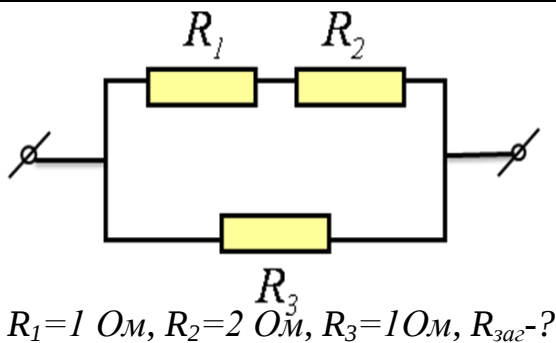
$$R_X = 4(\text{Ом})$$

R_1 та R_X - послідовно

$$R_{\text{заг}} = R_1 + R_X$$

$$R_{\text{заг}} = 4 + 4 = 8(\text{Ом})$$

2)

$$R_1 = 1 \text{ Ом}, R_2 = 2 \text{ Ом}, R_3 = 1 \text{ Ом}, R_{\text{заг}} = ?$$

$$R_X = R_1 + R_2$$

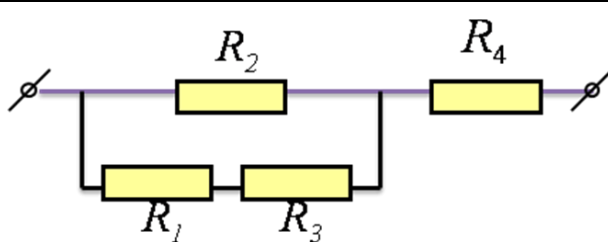
$$R_X = 1 \text{ Ом} + 2 \text{ Ом} = 3(\text{Ом})$$

$$\frac{1}{R_{\text{заг}}} = \frac{1}{R_X} + \frac{1}{R_3}$$

$$\frac{1}{R_{\text{заг}}} = \frac{1}{3 \text{ Ом}} + \frac{1}{1 \text{ Ом}} = \frac{4}{3}(\text{См})$$

$$R_{\text{заг}} = \frac{3}{4 \text{ См}} \approx 0,75(\text{Ом})$$

3)

$$R_1 = 2 \text{ Ом}, R_2 = 3 \text{ Ом}, R_3 = 4 \text{ Ом}, R_4 = 5 \text{ Ом}$$

$$R_{\text{заг}} = ?$$

$$R_X = R_1 + R_3$$

$$R_X = 2 \text{ Ом} + 4 \text{ Ом} = 6(\text{Ом})$$

$$\frac{1}{R_Y} = \frac{1}{R_X} + \frac{1}{R_2}$$

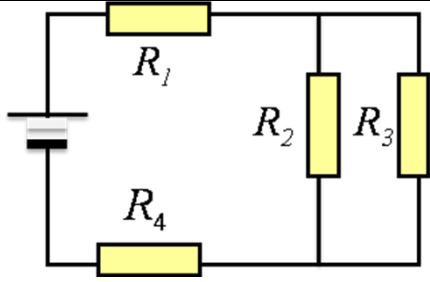
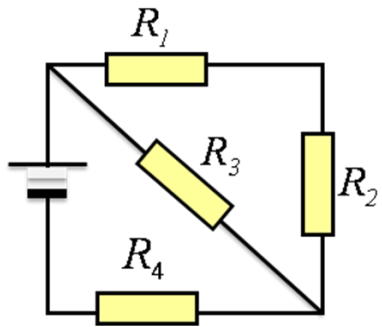
$$\frac{1}{R_Y} = \frac{1}{6 \text{ Ом}} + \frac{1}{3 \text{ Ом}} = \frac{1}{2}(\text{См})$$

$$R_Y = 2(\text{Ом})$$

$$R_{\text{заг}} = R_4 + R_Y$$

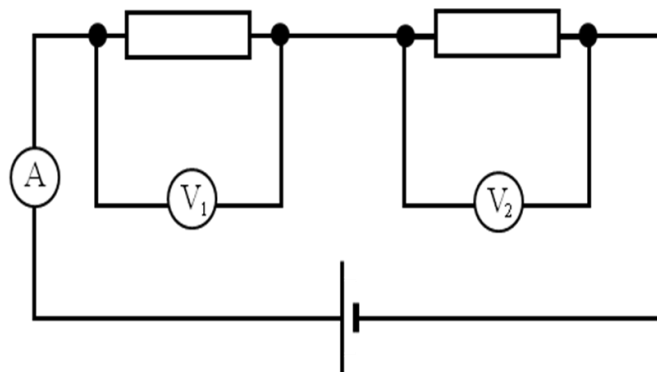
$$R_{\text{заг}} = 5 \text{ Ом} + 2 \text{ Ом} = 7(\text{Ом})$$

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

4) $R_1=10\text{Ом}, R_2=18\text{Ом}, R_3=9\text{Ом}, R_4=4\text{Ом}$ $R_{\text{заг}}=?$	$\frac{1}{R_x} = \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3}$ $\frac{1}{R_x} = \frac{1}{18\text{Ом}} + \frac{1}{9\text{Ом}} = \frac{1}{6}(\text{См})$ $R_x = 6(\text{Ом})$ $R_{\text{заг}} = R_1 + R_4 + R_x$ $R_{\text{заг}} = 10\text{Ом} + 4\text{Ом} + 6\text{Ом} = 20(\text{Ом})$
5) $R_1=8\text{Ом}, R_2=4\text{Ом}, R_3=6\text{Ом}, R_4=7\text{Ом}$ $R_{\text{заг}}=?$	$R_x = R_1 + R_3$ $R_x = 8\text{Ом} + 6\text{Ом} = 14(\text{Ом})$ $\frac{1}{R_y} = \frac{1}{R_x} + \frac{1}{R_2}$ $\frac{1}{R_y} = \frac{1}{14\text{Ом}} + \frac{1}{4\text{Ом}} = \frac{1}{2.8}(\text{См})$ $R_y = 2.8(\text{Ом})$ $R_{\text{заг}} = R_4 + R_y$ $R_{\text{заг}} = 7\text{Ом} + 2.8\text{Ом} = 9.8(\text{Ом})$

Задача №3

Визначте покази електроприладів, зображених на рисунку, якщо напруга на клеммах джерела та опори резисторів вказані на рисунку.

$$U=12\text{ В}, R_1=2\text{ Ом}, R_2=4\text{ Ом}, I=?, U_1=?, U_2=?$$

Розв'язання:

При розв'язанні даної задачі вважатимемо вимірювальні прилади та джерело струму ідеальними.

Резистори R_1 та R_2 з'єднані послідовно, тому за законом послідовного з'єднання для опорів знайдемо загальний опір електричного кола:

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

$$R_{\text{заг}} = R_1 + R_2$$

$$R_{\text{заг}} = 2\text{Ом} + 4\text{Ом} = 6(\text{Ом})$$

Амперметр показуватиме силу струму I , яка тече у колі. Оскільки резистори з'єднані послідовно, загальна сила струму дорівнюватиме силі струму в кожному з резисторів. Цю силу струму можна знайти за законом Ома для ділянки кола, записавши його для усього кола:

$$I_{\text{заг}} = I_1 = I_2 = \frac{U}{R_{\text{заг}}} = \frac{12\text{В}}{6\text{Ом}} = 2(\text{А})$$

Вольтметри показуватимуть спад напруги на кожному з резисторів. Цей спад напруги можна також знайти за законом Ома для ділянки кола, записавши його для кожного з резисторів окремо:

$$U_1 = I_1 R_1 = 2\text{А} \cdot 2\text{Ом} = 4\text{В}$$

$$U_2 = I_2 R_2 = 2\text{А} \cdot 4\text{Ом} = 8\text{В}$$

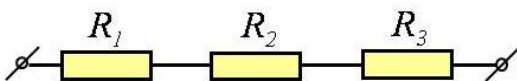
Перевіримо правильність наших міркувань та обчислень: згідно закону послідовного з'єднання для напруги: $U = U_1 + U_2$. Якщо ми підставимо отримані значення в дану рівність ми отримаємо правильну тотожність. Отже наші міркування та розрахунки правильні.

Відповідь: $I = 2\text{ А}$, $U_1 = 4\text{В}$, $U_2 = 8\text{В}$

Закріплення навчального матеріалу

Учні ще раз проговорюють закони послідовного та паралельного з'єднання, закон Ома для ділянки кола. Таким чином проводиться систематизація, закріплення та узагальнення основних законів, які учні використовували при розв'язанні задач.

Послідовне з'єднання

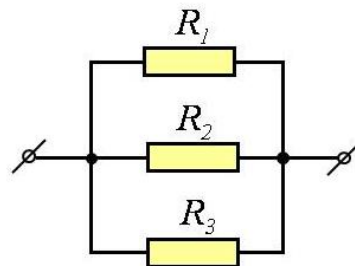

$$I_1 = I_2 = I_3 = I_{\text{заг}}$$

$$U_1 + U_2 + U_3 = U_{\text{заг}}$$

$$R_1 + R_2 + R_3 = R_{\text{заг}}$$

Паралельне з'єднання

$$I_1 + I_2 + I_3 = I_{\text{заг}}$$

$$U_1 = U_2 = U_3 = U_{\text{заг}}$$

$$\frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3} = \frac{1}{R_{\text{заг}}}$$

Учитель підводить підсумки уроку, оцінює старанність та роботу на уроці учнів.

II. МЕТОДИКА. ДОСВІД ...

Домашнє завдання

Вивчити §14-15 з підручника.

Розв'язати задачі:

1. Знайдіть загальний опір кола (рис.1), яке складається з однакових резисторів з опором по 120 Ом.
2. На рис.2 зображена електрична схема. Загальна напруга між клемми джерела 12 В. опори резисторів такі $R_1=1$ Ом, $R_2=12$ Ом, $R_3=4$ Ом. Знайдіть силу струму, що тече через кожен з резисторів і напругу на кінцях кожного резистора.
3. Перший вольтметр (V_1) показує напругу 12 В. Які покази амперметра та другого вольтметра (V_2), якщо $R_1=6$ Ом, $R_2=2$ Ом.

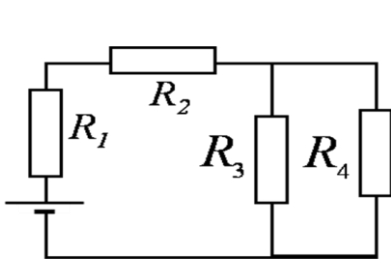

рис. 1

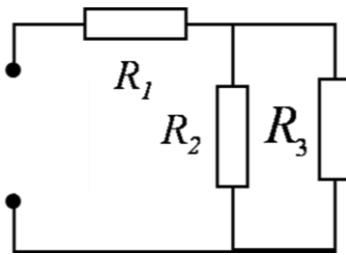

рис.2

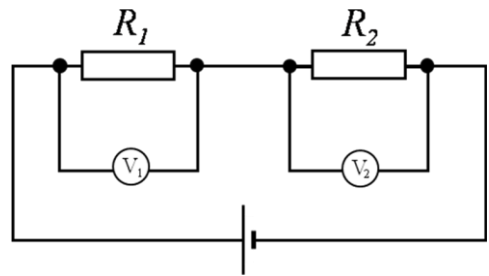

рис.3

ІІІ. ДОШКІЛЛЯ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ

Катерина Давидівна Білик – завідувача ДНЗ №23.

ТВОРЧА ГРУПА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ №23 «БЕРІЗКА» М. ВІННИЦІ. ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ (ПРОДОВЖЕННЯ)

Фізкультурно-оздоровчі заходи, яким відводиться переважна частина часу, взаємно переплітаються з усіма видами навчально-виховної роботи.

Планування роботи в групах

День відкритих дверей - перший день місяця

Фізкультурно-оздоровчу роботу змінювати згідно розкладу занять

День здоров'я - останній день місяця.

Вид роботи		Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця
Фізкультурно-оздоровча робота		Фізкультура в іграх (Басейн)	Фізкультура	Фізкультура на повітрі (Басейн)	Фізкультура	Піший перехід (Доріжка перешкод)
Навчальна діяльність	Заняття	За розкладом				
	Індивідуальна робота з різних розділів програми	діти н.р.р культура поведінки орієнтування в навколишньому	діти с.р.р логіко-математичний розвиток розвиток уяви мислення	діти в.р.р худ. література музика БЖД	звуковимовна зобр. діяльність зв'язне мовл + словник. робота	фізкультура розвиток пам'яті, уваги рідна природа
Комунікативно-пізнавальна діяльність	Спостереження	1.рослинний світ 2.тваринний світ 3.нежива природа			Цільові прогулянки, екскурсії	
	Бесіди. Читання художніх творів	Морально-етичне виховання	Економ. виховання професії	Народознавство Історія України	Усна нар. творчість Письмен., музики	Хвилинка безпеки

ІІІ. ДОШКІЛЛЯ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ

	Спланована дитяча творчість, експерименти	Пошуково-дослідницька діяльність	Вправи на розвиток м'язової моторики	Гурткова робота, СХД	Уроки практичного життя	Розвага
Ігрова діяльність	– Спортивні – Сюжетно-рольові – Дидактичні – Настільно-друковані	– Рухливі (В) – Сюжетно-рольові – Дидактичні – Розвиваючі – Календарно-обрядові	– Рухливі (З) – Сюжетно-рольові – Дидактичні – Будівельні – Народні	– Рухливі (ІІ) – Сюжетно-рольові – Дидактичні – Театралізовані	– Рухливі (ІІ) – Сюжетно-рольові – Дидактичні – Творчі – Будівельні	– Рухливі (ІІ) – Сюжетно-рольові – Дидактичні – Творчі – Будівельні
Праця, трудові доручення	Художня праця чергування, самообслуговування	Праця в природі чергування, самообслуговування	Доручення, чергування, самообслуговування	Праця в природі чергування, самообслуговування	День маленького господаря	
Робота з батьками	Зміна наочно-сті	Наочно-інформаційний матеріал				
	Консультація	Бесіда	Бесіда	Бесіда	Бесіда + патронаж	

Щоденно здоров'яформуючим і здоров'язберігаючим заходам ми приділяємо велику увагу.

Здоров'язберігаючі форми роботи з дошкільниками

№ з/п	Форми роботи	Вікові групи, особливості організації і тривалість форм роботи з фізичного виховання		
		4-й рік життя	5-й рік життя	6-й рік життя
Загальні				
1.	Ранкова гімнастика	Щоденно		
		Комплекс із 4-5 вправ, кожна повторюється 4-6 раз, стрибки 12 раз, тривалість 5-6 хв.	Комплекс із 5-6 вправ, кожна повторюється 6-8 раз, стрибки 16 раз, тривалість 6-8 хв.	Комплекс із 6-7 вправ, кожна повторюється 8-10 разів, стрибки 20 раз, тривалість 8-10 хв.
2.	Заняття з фізичної культури	Щоденно		
2.1	Фізкультура в спортивному залі	2 рази на тиждень за розкладом		
		20-25 хв.	25-30 хв.	30-35 хв.
2.2	Фізкультура на повітрі	2 рази на тиждень		

ІІІ. ДОШКІЛЛЯ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ

2.3	Пішохідний перехід	1 раз на тиждень Під час ранкової прогулянки за межі дитячого закладу з активним відпочинком між переходами		
		15-20 хв.	20-25 хв.	30-35 хв.
3.	Заняття в басейні	2 рази на тиждень за розкладом В день, коли за розкладом немає фізкультури в залі		
4.	Заняття з валеології Заняття з БЖД	1 раз на 2 тижні за розкладом		
		15-20 хв.	20-25 хв.	25-30 хв.
5.	Психогімнастика, психотренінг, пантоміма	Щоденно		
6.	Прогулянки на свіжому повітрі	Щоденно 1,5 – 2 години		
7.	Рухливі та спортивні ігри та вправи	Щоденно Під час ранкового прийому – 1-2-гри малої та середньої рухливості. На прогулянках у I та II половині дня – по 3-4 гри різної рухливості. В вечірні години 1-2 гри середньої та малої рухливості		
8.	Фізкультурні хвилинки	Щоденно (у разі потреби) під час малорухливих занять. Комплекс із 3-4 вправ. Кожна повторюється 4-6 раз, тривалість становить 1-2 хв.		
9.	Фізкультурні паузи	Щоденно (у разі потреби) Між малорухливими заняттями (ігри середньої рухливості, хороводні ігри, загально-розвиваючі вправи)		
		6-8 хв.	6-8 хв.	8-10 хв.
10	Гімнастика пробудження	Щоденно. Цікаві казкові комплекси, починаючи з вправ у ліжку з поступовим підйомом		
11	Гігієнічна гімнастика після денного сну	Щоденно		
		Комплекс із 5 вправ, кожна повторюється 6 раз, стрибки 12 раз, тривалість 5-6 хв.	Комплекс із 6 вправ, кожна повторюється 8 раз, стрибки 16 раз, тривалість 6-8 хв.	Комплекс із 7 вправ, кожна повторюється 8-10 раз, стрибки 20 раз, тривалість 8-10 хв.
12	Гартувальні процедури	Щоденно в II половину дня 3-5 хв. Ходьба по ребристій дошці, по морській солі, по гумовому килимку, по м'якому килимку, (по килимку, змоченому в відварах лікарських трав, в морській солі)		
13	Фізкультурні розваги	2 рази на місяць. У другу половину дня, залежно від пори року та погоди в приміщенні або на майданчику		
		30-35 хв.	35-40 хв.	40-45 хв.
14	Фізкультурні свята	2-3 рази на рік		

ІІІ. ДОШКІЛЛЯ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ

	Осіння спартакіада, Свято Нептуна, Весняна спартакіада	50-60 хв.		1 година – 1 година 20 хв.	
15	Дні здоров'я	1 раз на місяць. Протягом дня активна діяльність дітей на відкритому повітрі. Навчальні заняття в цей день не проводяться. Зміст визначається вихователем.			
16	Індивідуальна робота	3 рази на тиждень			
17	Самостійна рухова діяльність	Щоденно. Характер і тривалість залежать від індивідуальних даних і потреб дітей під наглядом вихователя.			
18	Завдання додому	Ранкова гімнастика, фізичні вправи під контролем батьків і разом з ними. Завдання визначає вихователь.			
19	Гурткова робота	-	1-2 рази на тиждень за розкладом		
20	Туристичні походи	-		1-2 рази на квартал. 1 година – 1 година 20 хв.	
Спеціальні (для груп спеціального призначення)					
21	ЛФК	-	Щоденно за розкладом		
			20-25 хв.	25-30 хв.	
22	Гімнастика пробудження	Щоденно (пластичний балет (методика М.Єфименка))			
23	«Хвилинки-здоровинки» (індивідуально-корекційна робота)	-	Щоденно. Характер і тривалість залежать від індивідуальних даних і потреб дітей.		
24	Заняття в басейні	-	+ 1 раз на тиждень (додатково)		
25	Гідроаеробіка (гурток для дітей з вадами опорно-рухового апарату).	-	-	1-2 рази на тиждень	
26	Масаж, самомасаж	Щоденно			
27	Завдання додому	Щоденно			
28	Загартування	Щоденно			
Спеціальні оздоровчо-профілактичні					
29	Фітотерапія	1-2 тиждень жовтня, березня Після сніданку - настоянка ехінацеї (1 крапля на 1 рік життя)			
30	Вітамінні напої	1-2 тиждень жовтня, березня після обіду. Вживання вітамінних чаїв 30-50мл			
31	Музикотерапія	Щоденно під час засинання, разом з ароматерапією прослуховування музичних творів розслаблюючого, релаксаційного характеру			
32	Ароматерапія	3-4 тиждень жовтня, березня (Масла за рекомендацією лікаря)			

ІІІ. ДОШКІЛЛЯ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ

33	Полоскання горла солевим розчином	Щоденно після обіду
34	Відвідування кімнати здоров'я	Під час епідемії грипу.
35	Носіння медальйонів з часнику	Під час епідемії грипу. Індивідуально – рекомендації батькам
36	Змащування носа оксоліновою маззю	Під час епідемії грипу. Індивідуально – рекомендації батькам
Заходи, що апробуються		
37	Казкотерапія	Щоденно під час різних режимних моментів
38	Арттерапія	1 раз на тиждень в межах інклюзивної освіти
39	Кольоротерапія	1 раз на тиждень в межах інклюзивної освіти
40	Антистресова гімнастика	1 раз на тиждень в межах інклюзивної освіти

Модель здійснення гартувальних заходів у фізкультурно-оздоровчому процесі ДНЗ

ІІІ. ДОШКІЛЛЯ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ

ГАРТУВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ДНЗ

Велика увага приділяється **гартувальним заходам, як повсякденним, так і спеціальним:**

- Провітрювання групових кімнат, щоденні прогулянки на свіжому повітрі (влітку 8-10 годин; восени, навесні навіть під час дощу в альтанках протягом 7-8 годин; взимку під засніженими деревами 4-6 годин)
- Щоденні переодягання дітей (за необхідністю)
- Сон при доступі свіжого повітря
- Корегуюча гімнастика після денного сну
- Ходьба по підлозі, траві, землі, росяній траві (в залежності від пори року), ходьба по килимках змочених морською сіллю, відварами трав, по ребристій дошці, морській солі, гумових килимках
- Водні процедури: миття рук, обличчя, вух, носа щоденно, за режимом дня
- Сонячні ванни на ранковому прийомі, денній та вечірній прогулянках
- Водні процедури влітку перед денним сном
- Обтирання тіла вологою рукавичкою (просоченою відварами трав чебрецю, м'яти, ромашки, любистку)
- Купання у басейні (природний масаж)

Спеціальні гартувальні заходи

ІІІ. ДОШКІЛЛЯ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ

СИСТЕМА ГАРТУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ В ДНЗ №23

Комплекс загартовуючих заходів	Вік дітей	Повторюваність	Тривалість у часі	Основна температура		Супровідні заходи
				Вода	Повітря	
ПОВСЯКДЕННІ ЗАХОДИ						
Провітрювання групових кімнат:						
Звичайне	1-7 рік	Через кожні 1,5-2 години	15-20 хв.	До +10+15		Вологе прибирання приміщення
Протягове (за відсутності дітей)	1-7 рік	2-3 рази на день	10-15хв. упродовж дня	від+17+25 до -5		
Щоденні прогулянки на свіжому повітрі						
Влітку	Всі	3 рази на день	8-10 годин	За віком		Ігри, праця, спостереження, самостійна діяльність (рухова, художня, тощо)
Восени, навесні (під мокрими деревами)			7-8 годин			
Взимку (під засніженими деревами)			4-6 годин			
Щоденні переодягання дітей (за необхідністю)	Всі	3-4 рази на день	1-5 хв.	+14+25		Колові рухи кистями рук, потупування стопами ніг, розтирання пальців рук, ніг
Сон						
При відкритих фрамугах, кватирках	2-7р	За віком	За віком	+12+19		
Корежуюча гімнастика після денного сну	2-7р	За віком	За віком	+12+19		
Ходьба босоніж:						
- по підлозі, по землі, глині, вологому піску, росяній траві, по калюжах, мулу	1-7р	Щоденно в залежності від пори року	Від 1 до 10 хв.	+22 +20	+28 +25	Природний масаж
- по вологих килимках, просочених розчином морської солі, йоду, відварами лікарських трав						Кругові рухи кистями рук, поступування стопами ніг, розтирання пальців рук. ніг

ІІІ. ДОШКІЛЛЯ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ

- по ребристій дошці, по морській солі, гумових килимках		Щоденно			
Водні процедури. Миття рук, обличчя, вух, носа					
Влітку	1-7р	Щоденно 2-3 рази на день	За часом у режимі дня 5-7хв.	Від +30 До +14	Точковий масаж (5 точок на обличчі – зліва та справа біля крил носа, над бровами, на перенісці)
Навесні					
Восени, взимку					
Полоскання горла	4-7р	Періодично	До 1 хв.	Від +22 До +20	
СПЕЦІАЛЬНІ ПРОЦЕДУРИ					
Сонячні ванни					
На ранковій, денній, вечірній прогулянках	3-7р	Щоденно 40-50 хв. Упродовж дня	5-15 хв. одна ванна - залежно від віку	+21 +15	Ігри, праця, спостереження, самостійна діяльність (рухова, художня, тощо)
Водні процедури					
Обливання ніг з використанням контрастних температур	2-7р	Перед денним сном	20-40сек	Початкова +36+25 Кінцева +38+18	Точковий масаж ніг
Обливання ніг	2-7р	Взимку після денного сну, восени перед сном	20-40сек	+28+16(в теплий період) +20+21(в холодний період)	Колові рухи кистями рук, поступування стопами ніг, розтирання пальців рук. ніг
Обтирання всього тіла вологою рукавичкою (просоченою відварами трав: чебрець, м'ята, ромашка, любисток)	3-7р	Щоденно після ранкової гімнастики або денного сну	50сек. 1хв.	+34 і +23+24	Точковий масаж
Обливання тіла (по можливості душ) водою, відварами трав, дощовими краплями	2-7р	го сну	15 –35 сек.	+23	Природний масаж

ЗАГАРТУВАННЯ ВОДОЮ

	Місцево (обливання ніг)		Загальне обливання	
	Здорові діти	Слабкі діти	Здорові діти	Слабкі діти

ІІІ. ДОШКІЛЛЯ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ

	Ранній вік	Молодий вік	Старший вік	Ранній вік	Молодий вік	Старший вік	Ранній вік	Молодий вік	Старший вік	Ранній вік	Молодий вік	Старший вік
Початкова t°	30	30	28	30	30	30	35			35		
Кінцева t°	18	16	14	20	20	20	26	24	22	28	26	24
Швидкість зниження t°	Через 2 дні по 2° C			Через 3 дні по 1° C			Через 4 дні по 2° C			Через 4-5 днів по 2° C		
ЗАГАРТУВАННЯ ПОВІТР'ЯМ												
	До 2-х років			2-3 роки			4-7 років					
Початкова t°	23		22	22		22	22		22	18-19		
Кінцева t°	18-20		20-21	16-18		20	16-19		18-19			
	місцево		загально	місцево		загально	місцево		загально			

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЩОДО ЗАГАРТУВАННЯ

ЗАГАРТОВУЮЧІ ЗАХОДИ НЕ ПРОВОДЯТЬСЯ ПІСЛЯ ПЕРЕНЕСЕНИХ ХВОРОБ:

- **ОРВІ, ОРЗ –1 ТИЖДЕНЬ**
- **ГРИП, БРОНХІТ – 2 ТИЖНЯ**
- **ІНШІ ІНФЕКЦІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ –1 МІСЯЦЬ**
- **АНГІНА, ПНЕВМОНІЯ - 1 МІСЯЦЬ**
- **НОВОПРИБУЛІ ДІТИ НЕ ЗАГАРТОВУЮТЬСЯ 1 МІСЯЦЬ**

IV. ЮНІ ГОЛОСИ

Шепета Ірина — учениця закладу «НВК:середня загальноосвітня школа I-III ступенів-гімназії №6 м. Вінниці»

*Розгулялась віхола-завія,
В білім мороці земля тихенько мліє.
Ні просвіту, ні доріг нема —
Розгулялась чарівна зима.*

*Сніг і сніг закутав все довкола,
Побілили ліс, дорога, школа...
І мороз з-під ніг лунає дзвінко,
В дім заходить чарівна ялинка.*

*На стіні годинник б'є дванадцять,
Побажаєм друзям миру, щастя,
Хай удача жде на кожнім кроці,
Хай задумане здійсниться в Новім році.*

V. АНТОЛОГІЯ ОДНОГО ВІРША

Самаруха Олександр Вікторович – народився 29 жовтня 1969 року у селі Карбівка Гайсинського району. У 1989 році закінчив Вінницьке педучилище, у 1998 році – філологічний факультет Вінницького педагогічного університету. Зараз викладає українську мову та літературу в навчально – виховному комплексі: загальноосвітній школі – гімназії №6, керівник літературної студії поетів-початківців «Пагінець». Поетичні твори розпочав писати у 1995 році. Друкувався у газетах «Вінниччина», «Слово педагога», журналі «Дивослово», методичному віснику «Джерело»

*На обрії зачервонілося якраз,
І під ногами загули морозу дзвони,
Заброда – вечір зачепивсь за перелаз,
Занурився в замет з розгону.*

*Натомлено підвівсь і посірів,
Роздмухав подихом важким сніжинки,
Під стріхи зазирнув, заліз до димарів
Й потяг у небо диму павутинки.*

*Кілька акордів видув з водостічних труб,
Прикрасив інеєм гілки тополі,
Руки погрів біля гарячих груб,
Аж зашпори зайшли...*

*Підвівсь поволі,
Шибки замерзлі освітив ураз,
На річці поковзавсь якусь хвилинку,
Збив шапку набақир і почвалав за перелаз
Посмоктуючи, мов дюшес, крижинку.*

ДЛЯ НОТАТОК

Відповідальний за випуск:

Буняк В.В. – начальник департаменту освіти
Вінницької міської ради

Москальчук Н. І. – завідувача міським методичним кабінетом

Комп'ютерна верстка:

Балабан Р.А. – методист з навчальних дисциплін
міського методичного кабінету

Комп'ютерний набір:

Балабан Р.А. – методист з навчальних дисциплін
міського методичного кабінету

Літературний редактор:

Токар О.В. – методист з навчальних дисциплін
міського методичного кабінету